

EDUSKUNTA
RIKSDAGEN

**NORDISKA RÅDET
FINLANDS DELEGATION
VERKSAMHETSBERÄTTELSE**

2022

B 1/2023 rd

VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR
FINLANDS DELEGATION
I NORDISKA RÅDET
2022

HELSINGFORS 2023

ISSN 1237-0592

NORDISKA RÅDET
Finlands delegation

Till riksdagen

Finlands delegation i Nordiska rådet överlämnar härmed sin berättelse över rådets verksamhet 2022. Berättelsen redogör för rådets sessioner och möten och innehåller en översikt över delegationens verksamhet under verksamhetsåret.

Helsingfors den 1 januari 2023

För Finlands delegation i Nordiska rådet

Erkki Tuomioja
ordförande

Mari Herranen
sekreterare

Innehåll

1 Sammanfattning.....	2
2 Delegationens verksamhet under Finlands ordförandeskap 2022	3
2.1 Delegationens sammanträden	3
2.2 Nordiska rådets interaktion med ministerrådet.....	4
2.3 Rekommendationer och politiska dialoger.....	5
2.3.1 Skriftliga och muntliga frågor	5
2.3.2 Delegationens fråga till de nordiska ländernas regeringar om cybersäkerhet.....	6
2.3.3 Politisk dialog om krisberedskapssamarbete	6
2.3.4 Den nordiska budgeten	6
3 Årets temasession: Kriget i Ukraina i fokus.....	7
3.1 Aktuell debatt om Rysslands angrepp på Ukraina	7
3.2 Den nordiska välfärdsmodellen och dess framtid	8
3.3 Frågestund med samarbetsministrarna	8
3.4 Behandling av medlemsförslag.....	9
3.5 Första behandlingen av nya medlemsförslag	9
4 Sessionen i Helsingfors: framtiden för det nordiska samarbetet.....	10
4.1 Toppmötet med de nordiska statsministrarna och regeringscheferna	10
4.2 Sessionens gästtalare – republikens president Sauli Niinistö.....	10
4.3 Samarbetsministrarnas redogörelser	11
4.4 Frågestund med samarbetsministrarna	11
4.5 Utrikesministrarnas redogörelser och rådets medlemsförslag	11
4.6 Försvarsministrarnas redogörelse	12
4.7 Kommande ordförandeskapsprogram	12
4.8 Medlemsförslag och betänkanden	12
4.9 Anföranden av internationella gäster på sessionen	14
4.10 Paneldiskussion om infrastruktur	14
4.11 Seminarium för de internationella gästerna på sessionen.....	15
5 Utskottens arbete	15
5.1 Presidiet.....	15
5.2 Kunskap och kultur i Norden	15
5.3 Välfärd i Norden	16

5.4 Ett hållbart Norden	16
5.5 Tillväxt och utveckling i Norden.....	16
6 Medborgarnas gränslösa Norden.....	17
6.1 Fri rörlighet och Gränshindergruppen.....	17
6.2 Paneldiskussion om gränshinder i samband med temasessionen	17
6.3 Statsrådets redogörelse om gränshinder	17
7 Det internationella Norden	17
7.1 Samarbete med Baltiska församlingen och Beneluxparlamentet	18
Baltiska församlingen i Helsingfors den 25 april.....	18
Toppmöte i Reykjavik den 5–7 september	18
Beneluxparlamentets session den 25 mars i Bryssel.....	19
7.2 Möte med den belarusiska oppositionsledaren Tsichanouskaja den 14 december.....	19
7.3 Samarbetet med EU.....	19
8 Ett framtidsorienterat Norden	20
8.1 Plenumdebatt på Nordens dag i riksdagen	20
8.1 Europeiska ungdomsparlamentets forum.....	20
8.2 Nordkalottkonferens i Boden	20
8.3 Västnordiska rådets temakonferens på Grönland.....	21
8.4 Demokratifestivaler	21
8.5 Framtidsforumet – Det levande Nordkalotten	21
8.6 Rundabordssamtal om försvarspolitiken.....	22
BILAGA 1 Finlands delegation 1.1.–31.12.2022	23
BILAGA 2 Nordiska rådets rekommendationer 2022	27
BILAGA 3 Finlands presidentskapsprogram i Nordiska rådet 2022.....	34
BILAGA 4 Nordiska rådets priser 2022	37

Partibeteckningar

cent	Centern i Finland
saml	Samlingspartiet
saf	Sannfinländarna
sv	Svenska folkpartiet
sd	Finlands Socialdemokratiska Parti
vänst	Vänsterförbundet
gröna	Gröna förbundet
HI	Hållbart Initiativ
MSÅ	Moderat Samling på Åland
ÅF	Ålands framtid
ÅSD	Ålands socialdemokrater
C	Åländsk Center
ObS	Obunden Samling

1 Sammanfattning

Finland var ordförande för Nordiska rådet 2022. Finlands ordförandeskap i Nordiska rådet präglades starkt av det anfallskrig mot Ukraina som inleddes av Ryssland i februari. Trots den förändrade internationella situationen visade sig många teman i Finlands ordförandeskapsprogram vara aktuella. I ordförandeskapsprogrammet betonades ett socialt och ekologiskt hållbart samt säkert och gränslöst Norden. Finlands delegation i Nordiska rådet ville också föra en diskussion om det nordiska samarbetets framtid. På delegationens initiativ fördes en plenardebatt i riksdagen den 23 mars, dvs. på Nordens dag. Nordiska rådet deltog också i de framtidsfokuserade demokratifestivaler som hölls under sommaren. Dessutom var det nordiska samarbetets framtid huvudtema på toppmötet mellan medlemmarna i Nordiska rådet och de nordiska statsministrarna.

Det viktigaste temat under Finlands ordförandeskap var den nordiska välfärdsmodellen. På förslag av Finlands delegation valdes välfärdsmodellen till huvudtema för temasessionen. Kriget i Ukraina, som inleddes strax före temasessionen, blev dock sessionens viktigaste fråga. Nordiska rådet fördömde kraftfullt det ryska anfallskriget i alla sammanhang under året. För att uppmärksamma det inre motståndet ordnades ett gemensamt möte med den ryska och den vitryska oppositionen och företrädare för Ukraina i Reykjavik i september tillsammans med företrädare för Baltiska församlingen.

Nordiska rådets höstsession hölls i Helsingfors från den 31 oktober till den 3 november. I sessionen deltog 76 nordiska parlamentariker och över 30 ministrar med olika ansvarsområden från samtliga nordiska länder och självstyrande områden. Under sessionsveckan hölls hundratals nordiska möten i Riksdagshuset. Huvudtemat för sessionen var Nordens framtid. Finlands president Sauli Niinistö var gästtalare vid sessionen. Under diskussionerna framhövdes oron över den förändrade säkerhetssituationen i Europa och det utdragna kriget i Ukraina, energikrisen, de nordiska ländernas inre säkerhet, fördelningen av den nordiska budgeten samt nedskärningen av kulturanslagen. Majoriteten av anförandena hade dock en gemensam nämnare: mer än någonsin behövs det nu en gemensam nordisk front. Under sessionens första dag anordnades Nordiska rådets prisutdelning på Musikhuset. Prisutdelningen sändes på TV.

Ett säkert Norden var ett av ordförandeskapets centrala teman. I sitt ordförandeskapsprogram efterlyste Finlands delegation en gemensam cybersäkerhetsstrategi för Norden. Delegationen lämnade in en skriftlig fråga om detta till de nordiska regeringarna. Samarbetet mellan de nordiska länderna och EU i fråga om cybersäkerhet behandlades också vid ett gemensamt möte mellan Nordiska rådet och EU-utskotten i november. Det nordiska samarbetet kring försörjningsberedskap och samhällssäkerhet var temat för olika möten under året. I anknytning till detta tema ordnades bland annat en frågestund vid temasessionen i mars om genomförandet av rapporten som berör civil beredskap och som utarbetats av utredare Jan-Erik Enestam.

Under Finlands ordförandeskap inleddes arbetet med att uppdatera Nordiska rådets internationella strategi. Mot bakgrund av den snabbt föränderliga internationella situationen beslutade strategiarbetsgruppen på våren att strategin kommer att antas vid temasessionen 2023 på Island.

Under Finlands ordförandeskap firades Nordiska rådets 70:e jubileumsår. Helsingforsavtalet fyllde 60 år under Finlands ordförandeskap och Ålands självstyrelse firade sin 100-årsdag.

2 Delegationens verksamhet under Finlands ordförandeskap 2022

Under Finlands ordförandeskap ledde Nordiska rådets president, ledamot Erkki Tuomioja och Nordiska rådets vice president, ledamot Lulu Ranne hela Nordiska rådets arbete. I arbetsuppgifterna ingick presidiets arbete, sessionsförberedelser, internationella strategiarbetsgruppen, budgetarbetsgruppen och framtidsarbetsgruppen.

Delegationen höll åtta sammanträden under året. Vid varje möte hördes olika ministrar. Vid delegationens samtliga möten behandlades systematiskt också nordiska gränshinder. Vid mötena hölls inledande anföranden av Kimmo Sasi, som är medlem i gränshinderrådet. Arbetsutskottet sammanträdde sex gånger under året. Mötena handlade framför allt om uppföljning av ordförandeskapsprogrammet och ställningstaganden i frågor som krävde snabba beslut.

2.1 Delegationens sammanträden

Vid delegationens möte i februari hördes Europa- och ägarstyrningsminister Tytti Tuppurainen. Hon informerade delegationen om regeringens arbetssätt i fråga om EU-politiken. Ministern underströk att Finland letar efter partner i EU-påverkansarbetet i enlighet med temaområde, men att de nordiska länderna i många ärenden är en naturlig referensgrupp, eftersom ländernas samhällsstruktur liknar varandra och värdegrunden är gemensam. I de nordiska länderna ligger fokus på respekt för rättsstatsprincipen samt en gemensam syn på utveckling av den inre marknaden och klimatfrågor.

Vid delegationens möte i mars hördes social- och hälsovårdsminister Hanna Sarkkinen. Ministern berättade att Rysslands angrepp på Ukraina har diskuterats vid EU:s möten och också står på de nordiska ministrarnas dagordning. På det sociala området syns detta genom att man oftare diskuterar säkerheten och försörjningsberedskapen samt flyktingarnas situation. I sitt inledande anförande framhävde ministern att upprätthållandet av den nordiska välfärdsmodellen kräver att alla aktörer förstår vad den innebär. Sysselsättningen är en central fråga med tanke på välfärdsmodellens framtid. Ministern efterlyste ett ökat samarbete om psykisk hälsa på nordisk nivå och en strategi för psykisk hälsa för EU. Enligt ministern kunde delegationen göra en kritisk bedömning av hur väl välfärdsmodellen låter sig förenas med ekologiska frågor. Under den diskussion som följde på ministrarnas anförande efterlyste delegationsmedlemmarna statistik om psykisk hälsa i olika nordiska länder samt bland annat siffror om hur många vårdare som flyttat från Finland till Sverige och Norge.

I maj gästades delegationen av inrikesminister Krista Mikkonen. Delegationen hade i förväg tillställt ministern frågor som rörde inrikesförvaltningen i det nordiska samarbetet. Frågorna gällde särskilt civil beredskap, övergripande säkerhet och polissamarbete, mottagande av ukrainska flyktingar och undanröjande av nordiska gränshinder inom inrikesministeriets förvaltningsområde. I sitt inledningsanförande konstaterade ministern att det nordiska samarbetet utgör en betydande referensram också inom inrikesministeriets förvaltningsområde. Samarbetet är intensivt och kommer att vidareutvecklas. De nordiska inrikesministrarna samarbetar i den nordiska arbetsgruppen för civil beredskap och räddningsväsende på flera nivåer (det så kallade Hagasamarbetet). Dessutom bedrivs nordiskt samarbete på minister- och tjänstemannanivå i migrations-, asyl- och medborgarskapsfrågor. Det sker under inrikesministeriernas överinseende.

I juni hördes utrikesminister Pekka Haavisto av delegationen. Han gav en utredning om ärenden inom utrikesministeriets förvaltningsområde som har en nordisk dimension. Utrikesministeriet hade i förväg lämnat in en skriftlig redogörelse på basis av vilken diskussionen fördes. Under diskussionen framhävdes det nordiska varumärket och dess olika dimensioner. I Chile är den nya regeringen mycket intresserad av den nordiska modellen. Nordiska rådet reviderar sin internationella strategi, och i samband med detta diskuteras vilka delområden och länder som kan vara viktiga för de nordiska länderna. Ministern nämnde bland annat utvecklingen på västra Balkan och i den afrikanska regionen. Under diskussionen nämndes också att beskickningsnätverken bör utvecklas gemensamt av de nordiska länderna. Frågan om människorättsförsvare, vars säkerhet man vill garantera till exempel i Afghanistan, togs upp som en viktig enskild fråga.

I september hördes finansminister Annika Saarikko. Ministern förde en dialog med delegationen om skattesamarbete och bevarande av den nordiska välfärdsmodellen. Pandemin, kriget i Ukraina och det faktum att Finlands och Sveriges Natomedlemskap håller på att bli verklighet påverkar och kommer enligt ministern att ytterligare öka det nordiska samarbetets värde. Ministern lyfte också fram centrala frågor som gäller bevarandet av den nordiska välfärdsmodellen, såsom jämlik utbildning och likabehandling, en tillräckligt stor befolkning i arbetsför ålder, samt företagande. Saarikko konstaterade att ett närmare samarbete mellan de nordligaste regionerna, särskilt när det gäller turism, utnyttjande av naturresurser och förnybar energi också är ett särskilt aktuellt tema för samarbetet. Ministern talade om välfärdsmodellens framtid och om gränshinder i samband med att man öppnar ett bankkonto. Därefter fördes en livlig diskussion.

I oktober hördes arbetsminister Tuula Haatainen av delegationen. Ministern berättade om det nordiska samarbetet inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Samarbetet på sysselsättningsområdet har pågått under en lång tid och fungerar bra. De nordiska arbetsmarknadssystemen är unika och har många likheter. I arbetsministrarnas portfölj berör de nordiska projekten bland annat integration, utveckling av arbetskraftsservicen, smidigare tillträde till arbetslivet samt kvinnors deltagande i arbetslivet. Att invandrarkvinnor sysselsätts har också varit en viktig fråga. När det gäller EU-ärenden berättade Haatainen att direktivet om minimilön antogs i början av oktober och att man i fråga om beredningen av det har haft ett nära samarbete med Danmark och Sverige. Samarbetet kring försörjningsberedskap bör intensifieras och fördjupas i fortsättningen, särskilt i fråga om informationsgången. Ministern berättade dessutom att Utrikespolitiska institutet har gjort en utredning om det nordiska samarbetet kring försörjningsberedskap och att den första redogörelsen om försörjningsberedskap i Finland nyligen har färdigställts.

Vid mötet i november hördes ministern för nordiskt samarbete och jämställdhet Thomas Blomqvist samt utredare Jan-Erik Enestam. Minister Blomqvist informerade om statsrådets redogörelse om gränshinder. Fri rörlighet är avgörande för integrationen och samtidigt viktig både för den enskilde och för samhällsekonomin. I Finland är arbetet för att avskaffa gränshinder på nordisk nivå smidigt och anses som viktigt. En central aktör är tjänsten Info Norden, som finansieras av ministerrådet och har en direkt koppling till konkreta gränshinder. Den nordiska modellen för gränshinderarbete har väckt internationellt intresse. I Finland har man dessutom i lagberedningsfasen försökt fästa uppmärksamhet vid att nya gränshinder inte ska uppstå. Minister Blomqvist klargjorde också för frågan om utvecklingen och grundandet av ministerrådet för transport. På transportområdet har man hela tiden samarbetat, men den officiella strukturen lades ned för omkring 20 år sedan. För närvarande är det praxis med informella transportministermöten. Till exempel i november anordnades två möten. Ur den finska regeringens synvinkel fungerar den inofficiella samarbetsmodellen. Efter ministerpresentationen diskuterades gränshinder för utbildning, erkännande av yrkeskvalifikationer över gränserna och deras samband med bristen på arbetskraft inom vissa branscher.

Jan-Erik Enestam berättade om Hanaholmen-initiativet, ett program för civilt samarbete inom krisberedskap mellan Finland och Sverige. Som exempel på kriser nämnde Enestam skogsbränder eller okontrollerad invandring. Hanaholmen-initiativet bygger på två pelare: utbildning och ett högnivåforum. Målet är att öka kontakterna mellan de berörda myndigheterna och sänka tröskeln för att ta kontakt när det verkligen gäller. Efter presentationen fördes en kort diskussion om att utvidga initiativet till att omfatta även de övriga nordiska länderna.

2.2 Nordiska rådets interaktion med ministerrådet

Nordiska rådet styr Nordiska ministerrådets och de nordiska regeringarnas nordiska samarbete och politik. De främsta arbetsredskapen för medlemmarna i Nordiska rådet är rekommendationer och skriftliga och muntliga frågor till ministerrådet eller till de nordiska ländernas regeringar. Ministrarna deltar också i rådets höstsession, där Nordiska rådets medlemmar och ministrarna för en direkt dialog. Under året fokuserade diskussionerna och redogörelserna på de nordiska ländernas framtid i skuggan av kriget på europeisk mark, kriget i Ukraina, energifrågor, språkfrågor samt samarbete kring civil beredskap.

2.3 Rekommendationer och politiska dialoger

Rekommendationer och framställningar utgör uppmaningar att vidta åtgärder och antas av Nordiska rådet. De är riktade till ministerråden inom vissa områden eller till en eller flera av de nordiska regeringarna. Sedan 2016 har Nordiska rådet kunnat föra en politisk dialog med Nordiska ministerrådet. Detta är en dialog mellan de ansvariga ministrarna och medlemmarna i rådet. En sådan dialog förs om det råder oenighet om en rekommendation och om ministerrådets eller regeringarnas svar på rekommendationen inte har varit tillfredsställande enligt rådets mening. Syftet med att föra politisk dialog är att säkerställa att de rekommendationer som behandlas är aktuella.

2.3.1 Skriftliga och muntliga frågor

Medlemmarna i Nordiska rådet har rätt att ställa frågor till regeringarna eller Nordiska ministerrådet. Medlemmarna i rådet kan också ställa frågor tillsammans med något av utskotten i rådet eller med de andra medlemmarna i en partigrupp. Frågorna kan gälla nordiskt samarbete i allmänhet eller någon specifik rapport eller något meddelande som frågeställaren vill ha mer information om. Frågor får inte ställas om ärenden som enbart rör inrikespolitik i något av de nordiska länderna. Frågeställaren ska kortfattat motivera varför frågan behöver ställas. En skriftlig fråga ska besvaras inom sex veckor från det frågan ställdes, och ministern ska underteckna den. På frågestunden under sessionen kan medlemmarna i rådet ställa muntliga frågor direkt till den behöriga ministern i vilket som helst land eller självstyrande område. Under året undertecknade medlemmarna i den finländska delegationen sammanlagt fem skriftliga frågor.

Utskottet för ett hållbart Norden ställde en skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om återanvändning av glasfiber i Norden (E 4/2022). Utskottet för ett hållbart Norden har tidigare behandlat ett svar från ministerrådet på frågan om återanvändning av glasfiber i Norden (E 9/2021) och ansett att svaren inte varit tillräckliga. Därför frågade utskottet om Nordiska ministerrådet har för avsikt att inkludera återanvändning av rotorblad av komposit från vindkraftverk som specifikt arbetsområde i ministerrådets arbetsgrupper. Utskottet frågade också om ministerrådet har för avsikt att bjuda in stora glasfiberproducenter, relevanta forskningsinstitutioner och företag som återvinner glasfiber att delta i arbetet med att utveckla och främja återanvändning av glasfiberprodukter. Från Finlands delegation i Nordiska rådet undertecknades frågan av ledamot Saara-Sofia Sirén och ledamot i Ålands lagting Simon Holmström.

Utskottet för ett hållbart Norden ställde en skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om mänskliga rättigheter, företagens samhällsansvar och naturresurser (E 5/2022). Utskottet bad att få svar på om de nordiska regeringarna stöder en juridiskt bindande FN-konvention om företagens ansvar för mänskliga rättigheter. Dessutom frågade utskottet om de nordiska regeringarna är aktiva i förhandlingsprocessen samt vilka förväntningar regeringarna har på förhandlingarnas resultat. Vidare ville utskottet veta om ländernas nuvarande nationella regelverk är tillräckliga för att säkra att statliga investeringar utanför Norden tar i beaktande mänskliga rättigheter och äganderätt av naturresurser. Frågan undertecknades av Simon Holmström, som är medlem i Finlands delegation och ledamot i Ålands lagting.

Medlem i finska delegationen, ledamot Mikko Kinnunen, ställde tillsammans med Norges delegationsmedlem Katherine Kleveland en skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om utfasning av stödet till nordiska kulturverksamheter (E 8/2022). De bad om en utredning av huruvida Nordiska rådet kommer att få en översikt över konsekvenserna av de olika besparingarna på kultur- och utbildningsområdet innan beslutet om budgeten för 2023 fattas. De bad också om information om vilka av de verksamheter som finansieras av Nordiska ministerrådet inte kommer att finnas kvar efter denna fyraårsperiod.

Finlands delegation i Nordiska rådet ställde en skriftlig fråga till de nordiska regeringarna om nordiskt cybersäkerhetssamarbete (E 9/2022). Delegationen frågade inom vilka sektorer och i vilken form de nordiska länderna samarbetar inom cybersäkerhet. Delegationen bad också att få svar på vilket slags konkret gränsoverskridande samarbete myndigheter sinsemellan kommer att bedriva i de nordiska länderna i framtiden.

Mittengruppen ställde en skriftlig fråga till de nordiska regeringarna om gemensamma insatser för nordisk livsmedelssäkerhet i kristider (E 11/2022). Mittengruppen bad om svar på vad man på kort sikt kan göra tillsammans i Norden för att underlätta jordbrukssektorns utmaningar. I Finlands delegation i Nordiska rådet undertecknades frågan av ledamöterna Anders Adlercreutz, Outi Alanko-Kahiluoto, Eva Biaudet, Jouni Ovaska och Mikko Kinnunen samt ledamöterna i Ålands lagting Anders Eriksson och Simon Holmström.

2.3.2 Delegationens fråga till de nordiska ländernas regeringar om cybersäkerhet

Ett säkert Norden var ett av ordförandeskapets centrala teman. I sitt ordförandeskapsprogram efterlyste delegationen en gemensam cybersäkerhetsstrategi för Norden. Delegationen lämnade in en skriftlig fråga om detta till de nordiska regeringarna. I frågan konstaterades det att cybersäkerhetsfrågor nu är mer aktuella än någonsin. Det pågående kriget i Ukraina påverkar direkt också Norden på många sätt. Cyberattacker kan äventyra samhällets vitala funktioner och även i lindrigare fall försvåra samhälleliga funktioner och människors vardag på många sätt. I cyberhot ingår också informationspåverkan och den verkliga faran med att blanda sig i demokratiska processer och val utifrån.

I frågan konstaterades att gemensam beredskap har stått på agendan för det nordiska samarbetet i flera år. I sin strategi för samhällssäkerhet (2019) efterlyser Nordiska rådet åtgärder för att främja nordiskt cybersäkerhetssamarbete, inklusive informationsdelning och ökat cyberförsvarssamarbete mellan de nordiska och baltiska länderna. Nordiska rådet anser att cybersäkerhet är en integrerad del av samhällssäkerheten. Nordefco är en bra plattform för att utveckla cyberförsvar och att dela gemensam situationsmedvetenhet på nordisk nivå skulle vara användbart, som det står i Björn Bjarnasons rapport om det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet (2020).

I regeringarnas svar, samordnat av den norska justitieministern, konstaterades att de nordiska länderna samarbetar mycket kring cybersäkerhet. Samarbetet är pragmatiskt och det är viktigt att det inte förekommer överlappande samarbete. Samarbetet kring cybersäkerhet behandlades också vid ett gemensamt möte mellan Nordiska rådets presidium och EU-utskotten i november.

2.3.3 Politisk dialog om krisberedskapssamarbete

Vid sessionen i Helsingfors presenterade Norges samarbetsminister Anne Beathe Tvinnereim samarbetsministrarnas redogörelse om det nordiska krisberedskapssamarbetet. Därefter förde Nordiska rådet en politisk dialog om denna fråga med den isländska justitieministern. I sina tal hänvisade Nordiska rådets medlemmar till Enestam-rapporten och hoppades bland annat på en gemensam nordisk lägesbild.

2.3.4 Den nordiska budgeten

Med den nordiska budgeten finansieras det samarbete som bedrivs i Nordiska rådet, i Nordiska ministerrådet och inom de nordiska institutioner som finansieras med budgetmedel. De landsvisa betalningsandelarna anges i budgeten och bestäms enligt en särskild fördelningsnyckel. Nordiska rådets budget uppgår till drygt 38 miljoner danska kronor (omkring 5 miljoner euro) och ministerrådets budget till ungefär 987,5 miljoner danska kronor (omkring 132 miljoner euro). Över en tredjedel av Nordiska ministerrådets budget går till att finansiera nordiska institutioner.

Presidiet ansvarar för budgetarbetet i Nordiska rådet. Rådets president leder budgetarbetet och ansvarar för förhandlingarna med ministerrådet. Förhandlingar mellan rådet och ministerrådet om budgeten för det följande året pågår under hela kalenderåret. Ministerrådet inleder förhandlingar om de nya budgetramarna (2024–2028) under det norska ordförandeskapet 2023. Nordiska rådet har utlovats en mer central roll i de kommande förhandlingarna.

Under sessionen i Helsingfors presenterade Islands samarbetsminister Guðmundur Ingi Guðbrandsson ministerrådets budget för 2023. Budgeten omfattar cirka en miljard danska kronor (omkring 139 miljoner euro). Han betonade behovet av en bättre dialog mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. Den norska ledamoten Helge Orten efterlyste en bättre budgetprocess där kultur- och undervisningssatsningar

beaktas bättre i fortsättningen. Finlands ledamot Jouni Ovaska önskade att en del av budgeten reserveras för en genomgång av Helsingforsavtalet.

3 Årets temasession: Kriget i Ukraina i fokus

Rådets parlamentariker samlas till två årliga sessioner: den ordinarie sessionen på hösten och en temasession på våren. Under dessa sessioner beslutar man vilka frågor Nordiska rådet vill att de nordiska regeringarna och Nordiska ministerrådet ska finna lösningar på. Vid den ordinarie sessionen på hösten väljs också rådets president, vice president och presidiemedlemmar för följande kalenderår. Under året var ledamot Erkki Tuomioja president för rådet och ledamot Lulu Ranne vice president. Ordförandeskapet alternerar mellan länderna. Den årliga ordinarie sessionen hålls i det land som har ordförandeskapet. Årets sessionsvecka hölls i Helsingfors. Den årliga temasessionen på våren hölls i Malmö i Sverige.

Nordiska rådets presidium och alla fyra utskott sammanträdde vid rådets årliga temasession, som denna gång ordnades i Malmö den 21–22 mars. Centrala teman var Rysslands angrepp på Ukraina och det nordiska samarbetet kring civil beredskap. Från Finland deltog utrikesminister Pekka Haavisto och social- och hälsovårdsminister Hanna Sarkkinen i temasessionen. I samband med temasessionen hölls en frågestund vars tema var det nordiska samarbetet kring civil beredskap och Jan-Erik Enestams rapport om detta samarbete. I Malmö diskuterades också den nordiska välfärdsmodellen och dess framtid. I plenardebatten deltog medlemmarna i rådet och nordiska social- och hälsoministrar. Målet var att granska den nordiska välfärdsmodellens framtid i förhållande till pandemin ur ett ekonomiskt och miljömässigt perspektiv samt ur ett välfärdsperspektiv. Den nordiska välfärdsmodellen är det mest centrala temat i Finlands ordförandeskapsprogram.

3.1 Aktuell debatt om Rysslands angrepp på Ukraina

Huvudtemat för temasessionen var Rysslands militära angrepp på Ukraina i februari. Ukrainas ambassadör i Danmark Mykhailo Vydoinyk hade inbjudits till sessionen och höll sessionens första anförande. Vydoinyk underströk att Rysslands angrepp riktar sig mot hela Europa och är inte bara ett militärt angrepp. Ukraina har varit medvetet om hotet en lång tid. I det rådande läget behövs allt stöd, och Vydoinyk tackade de nordiska länderna som har stött Ukraina ekonomiskt och genom väpnat stöd. Han berättade att det ser ut som om vi kan förvänta oss ett långt och utmattande krig. Enligt honom är ekonomiska sanktioner nödvändiga. Vydoinyk avslutade med att konstatera att den viktigaste uppgiften är att stoppa kriget, vilket kräver gemensamma insatser.

Finlands utrikesminister Pekka Haavisto deltog i diskussionen. Han fördömde med hårda ord Rysslands angrepp, och det gör också hela det internationella samfundet. Haavisto var bekymrad över att den humanitära krisen förvärras. Hittills har över tre miljoner ukrainare flytt från sitt hemland och miljontals människor har förlorat sina hem. Haavisto tackade Förenta staterna och Europeiska unionen, som har infört kraftfulla och snabba ekonomiska sanktioner. Den säkerhetspolitiska miljön har förändrats oåterkalleligt, och därför utarbetas även i Finland en redogörelse som också handlar om Nato. Norges samarbetsminister Anne Beathe Tvinneheim påminde i sitt anförande om att kriget är en attack som utförs av Rysslands president Putin och inte av det ryska folket. Tvinneheim påminde också om att flyktingsituationen i Europa nu förvärras akut och är den värsta sedan andra världskriget. Tvinneheim efterlyste solidaritet mellan de nordiska länderna och ville att våra länder ska hjälpa ukrainare som flyr undan kriget.

Efter de inledande anförandena fördes en livlig debatt, och bland annat Baltiska församlingens president Jānis Vucāns önskade att de nordiska länderna i EU öppet stöder en formalisering av Ukrainas ansökan om medlemskap i EU. I flera av de nordiska parlamentarikernas anföranden upprepades situationens absurda karaktär och solidariteten med det ukrainska folket. Bland annat lyftes barnens ställning fram, och en ledamot berättade att sex miljoner barn fortfarande sitter fast mitt i kriget. Krigstraumat som sträcker sig över flera generationer väckte också diskussion, liksom även de nordiska ländernas militära och civila

krisberedskap, om kriget fortsätter länge. Ett flertal ledamöter var bekymrade över den arktiska regionens framtid, samt den kritiska infrastrukturen och energiberoendet. Många ledamöter önskade också att Norden bistår Ukraina med mer vapen. Ledamöterna menade också att Rysslands invasion av Krim år 2014 borde ha varit en starkare varningssignal och att det hade krävts kraftfullare åtgärder redan då.

3.2 Den nordiska välfärdsmodellen och dess framtid

Den aktuella debatten med de nordiska samarbetsministrarna och social- och hälsovårdsministrarna handlade om den nordiska välfärdsmodellens tillstånd och framtid. Norges minister för nordiskt samarbete Tvinereim inledde sitt tal med att tacka Nordiska rådet, som tagit initiativ till att diskutera den nordiska välfärdsmodellens framtid. Hon påpekade också att det är svårt att låta bli att koppla debatten till situationen i Ukraina. Rysslands angrepp påverkar också den nordiska välfärdsmodellen. Ett aktuellt exempel på detta är hjälpen till ukrainska flyktingar. Under de kommande åren står Norden inför både nya och gamla utmaningar. Sådana utmaningar är bland annat minskningen av antalet personer i arbetsför ålder, den gröna omställningen samt finansieringen av välfärdsmodellen. Sysselsättningen och främjandet av den har en nyckelroll. Ministern underströk att vi inte kan ta det för givet att välfärdsmodellen klarar av de framtida utmaningarna. Därför måste vi satsa på förtroende och likabehandling, som är hörnstenarna i det nordiska samarbetet och välfärdsmodellen.

Nästa talare i debatten var Finlands social- och hälsovårdsminister Hanna Sarkkinen. Hon konstaterade att det finns nya utvecklingstendenser, såsom den åldrande befolkningen och klimatförändringen, som utmanar förutsättningarna för den nordiska välfärdsmodellen. Enligt ministern står vi inför stora olösta frågor såsom invandring, fattigdom och samhällets mångfald. Hon menar att vi måste fundera på hur vi kan upprätthålla en modell där välfärden inte baserar sig på materiell konsumtion. Ministern underströk särskilt den psykiska hälsans betydelse för välfärden. Psykisk ohälsa har inte bara en mänsklig utan också en ekonomisk dimension. Ministern efterlyste ett ökat samarbete om psykisk hälsa på nordisk nivå.

Under debatten betonade parlamentarikerna vikten av välfärdsmodellen för de nordiska länderna. Parlamentarikerna var eniga om att modellen har visat sitt värde, men det är också uppenbart att vi står inför stora utmaningar. Många parlamentariker efterlyste att de nordiska värderingarna behöver främjas. Demokrati, rättsstatlighet, jämlikhet och mänskliga rättigheter ansågs vara väsentliga för välfärdsmodellen. I diskussionen efterlystes också nordiskt samarbete i kampen mot klimatförändringen, ökat samarbete mellan privat och offentlig sektor, ökad uppmärksamhet på klimatförändringens konsekvenser samt inkludering av unga i samarbetet. Parlamentarikerna diskuterade också migrationen, som delar åsikterna. Baltiska församlingens president Jānis Vucāns höll ett anförande där han berättade att församlingens välfärdsutskott har utarbetat ett ställningstagande där det konstateras att Europa bör ha ett enhetligt europeiskt system för social trygghet för att ta emot ukrainare.

3.3 Frågestund med samarbetsministrarna

Huvudtemat för samarbetsministrarnas frågestund var uppföljningen av Enestams rapport om civil krisberedskap och Nordiska rådets strategi för samhällssäkerhet i de nordiska länderna. Under frågestunden besvarades frågorna till ministerrådet av Norges minister för nordiskt samarbete. Utredare Jan-Erik Enestam berättade om de nordiska statsministrarnas deklaration i november 2021 om ett intensifierat samarbete kring försörjningssäkerhet och beredskap överlag. Deklarationen är betydelsefull för det fortsatta arbetet och visar att regeringarna anser att samarbete är viktigt. Samarbetet inom ramen för befintliga strukturer (både Haga- och Svalbard-samarbetet på hälsoområdet) bör stärkas ytterligare. Ministrarna ansvarar för att koordinera samarbetet. I februari inrättades också en kontaktgrupp som leds av Norge och som ansvarar för tillämpningen av förslagen om stärkt samarbete. Enestam menar att det i kriser behövs tydliga kommunikationsmekanismer. Det är också viktigt att vaccinproduktionen kommit igång. Gränshinderrådet arbetar med en utredning om beskattning, och en utredning om försörjningsberedskapen har beställts av Utrikespolitiska institutet i Finland.

I sitt inlägg förklarade Enestam också hur de nordiska länderna borde tillämpa rekommendationerna i hans rapport för att stärka den civila beredskapen. Den strategiska utgångspunkten var beredskap inför kommande civila kriser. Nu är rekommendationerna mer aktuella än någonsin. Bland annat bör beroendet av importerad energi från Ryssland minskas. Ukraina är Europas spannmålsförråd, men för närvarande kan landet inte producera spannmål. Under diskussionerna aktualiserades också frågan om en uppdatering av Helsingforsavtalet, som fyller 60 år. Motsvarar avtalet situationen idag, och bör det göras mer bindande?

3.4 Behandling av medlemsförslag

Nordiska rådet antog enhälligt presidieförslaget om samarbete inom nordisk civil krisberedskap (A 1898/presidiet). Presidieförslaget baserar sig på förslagen i Enestam-rapporten. I den del som gällde utskottet för kunskap och kultur i Norden fanns det två medlemsförslag: dels ett medlemsförslag om en nordisk kultur- och undervisningskanon, dels ett betänkande över ett medlemsförslag om ett studentutbytesprogram för belarusiska studenter (A 1878/presidiet). Ordföranden för Finlands delegation, ledamot Erkki Tuomioja presenterade ärendet och konstaterade att man på grund av nuläget behöver mer tid för beredningen av ärendet.

3.5 Första behandlingen av nya medlemsförslag

Vid temasessionen presenterades ett antal nya medlemsförslag. Efter debatt remitterades följande förslag till utskotten: medlemsförslag om nordiskt samarbete om den postvirala sjukdomen long-covid (A 1910/UVN), medlemsförslag om en strategi för Nordiska rådet (A 1904/presidiet), medlemsförslag om ett starkt Norden med en gemensam nordisk linje i energipolitiken (A 1913/UVU), medlemsförslag om att minska antalet barn och unga som varaktigt lever under fattigdomsgränsen (A 1907/UVN) samt medlemsförslag om nordiskt samarbete för bekämpning av invasiva arter (A1912/UHN).

Nordiska rådet antog enhälligt ett betänkande över välfärdsutskottets utskottsförslag om digitala kränkningar och nätmobbning. I diskussionen underströks kvinnornas och den etniska befolkningens ställning på nätet. Nordiska rådet godkände ett betänkande om ministerrådets samarbetsprogram för integration. Gruppen Nordisk frihet lämnade in en reservation mot betänkandet.

Temasessionen behandlade också tidsfristen för att fasa ut fossila bränslen. De nordiska länderna är föregångare inom klimatarbete. Trots detta kräver uppnåendet av klimatneutralitet ytterligare investeringar i innovationer och teknik. Här går de nordiska länderna i olika takt. Danmark leder i fråga om vindkraft, Finland har skogar och Norge har tillgång till fossila bränslen. När de nordiska länderna fasar ut fossila bränslen måste de kunna ta hänsyn till sina egna konkurrensfördelar och regionala skillnader i den gröna omställningen. Innan man stegvis fasar ut fossila bränslen måste man kunna trygga energiförsörjningen och arbetsplatserna, underströk den norska ledamoten Lene Westgaard-Halle. Ledamot Simon Holmström från Åland konstaterade att 50 år har gått sedan världens ledare vaknade upp till de negativa effekterna av fossila bränslen. Idag känner barn och skolelever att de måste demonstrera för klimatet. 80 procent av växthusgasutsläppen uppstår genom förbränning av fossila bränslen. Holmström efterlyste beslutsamhet, vilket kräver klart definierade tidsmässiga mål. Detta förväntar sig även företagsvärlden av beslutsfattarna. Det vore också ett viktigt politiskt budskap till Ryssland. De nordiska länderna kan inte vara beroende av energi från diktaturer. Den svenska ledamoten Magnus Ek menade att vi bör sträva efter att uppnå klimatmålen, och även här är förutsättningen att fossila bränslen småningom fasas ut. Europa och Norden är fortfarande sorgligt nog beroende av importerad energi från Ryssland.

Bland de medlemsförslag som hörde till utskottet för tillväxt och utveckling i Norden behandlades följande: betänkande över medlemsförslag om att erkänna digitala körkort i Norden (A 1890/tillväxt), betänkande över medlemsförslag om hållbar godstransport (A 1895/tillväxt), betänkande över medlemsförslag om nordiska åtgärder mot hundsmuggling (A 1877/tillväxt) och betänkande över medlemsförslag om hästnäringen i Norden (A 1859/tillväxt)

4 Sessionen i Helsingfors: framtiden för det nordiska samarbetet

Nordiska rådets 74:e session i Helsingfors öppnades av talmannen i Finlands riksdag Matti Vanhanen. Han gratulerade Nordiska rådet till 70-årsjubileet. Han konstaterade också att det nordiska samarbetet inte är ett nollsummespel och att nya samarbetsmönster inte utmanar de samarbetsformer som redan finns. Rådets president Erkki Tuomioja höll ett tal där han reflekterade över Nordiska rådets historia och framtid. Tuomioja menade att Nordiska rådet i fortsättningen bör satsa på medborgarnas välfärd och de globala utmaningarna.

4.1 Toppmötet med de nordiska statsministrarna och regeringscheferna

Den första punkten på sessionens agenda var Nordiska rådets toppmöte med de nordiska ländernas statsministrar. Temat för toppmötet var i enlighet med Finlands ordförandeskapsprogram det nordiska samarbetets framtid. I toppmötet deltog Norges statsminister Jonas Gahr Støre, Islands statsminister Katrín Jakobsdóttir, Sveriges statsminister Ulf Kristersson, Finlands statsminister Sanna Marin, Grönlands samarbetsminister Vivian Motzfeldt och Ålands lantråd Veronica Thörnroos.

Samtliga statsministrar höll anföranden i tur och ordning, och i deras inlägg upprepades samma teman. Alla statsministrar underströk de nordiska ländernas stöd till Ukraina och fördömde samtidigt Rysslands anfallskrig. De menade att det nya säkerhetspolitiska läget i Europa leder till ett ökat nordiskt försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete. Statsminister Gahr Støre betonade att det nordiska försvarssamarbetet inte utgör ett hot mot någon. Statsministrarnas tal innehöll åtskilliga hänvisningar till värderingarnas betydelse i det nordiska samarbetet. Statsminister Marin konstaterade bland annat att de nordiska länderna är den närmaste referensgruppen för varandra och att de delar uppfattning om vikten av regelbaserad ordning och mänskliga rättigheter. Ett annat viktigt tema i statsministrarnas anföranden var klimatförändringen och insatserna för att stävja den.

Efter inledningsanförandena fick medlemmarna i Nordiska rådet tillfälle att ställa frågor och framföra kommentarer till statsministrarna. Finlands statsminister tillfrågades om de visumbegränsningar som Finland infört för ryska medborgare. Statsminister Kristersson fick besvara frågor om invandring, gängbrottslighet och extremism. Han menade att Sverige kan lära av andra nordiska länder. Nordiska rådets medlemmar ställde också allmänna frågor till samtliga statsministrar. Frågorna gällde bland annat förtroende, försörjningsberedskap och klimatförändringen. De nordiska statsministrarnas deltagande i COP-27 nämndes upprepade gånger. Mittengruppen i rådet föreslog en översyn av Helsingforsavtalet.

4.2 Sessionens gästtalare – republikens president Sauli Niinistö

President Niinistö gratulerade rådet till 70-årsjubileet och erinrade om Finlands första tid som medlem. Norden har blivit en av de mest integrerade regionerna i världen. Samarbetet bör dock stärkas och fördjupas även framöver, och på många områden har dess fulla potential ännu inte utnyttjats. Bland annat kan det nordiska varumärket stärkas genom gemensamma insatser som ökar vår globala konkurrenskraft ytterligare.

De nordiska länderna har gemensamt fördömt Rysslands krigshandlingar och kraftfullt stött kampen för Ukrainas frihet. Tyvärr har kriget gått in i en ännu mörkare fas där förstörelsen av städer och infrastruktur i Ukraina har trappats upp ytterligare.

Kriget i Ukraina har förändrat säkerhetsmiljön i vårt område. Självständiga länder måste ha rätt till rörelseutrymme och valfrihet. Finlands och Sveriges Natomedlemskap har framskridit historiskt snabbt och ratificerades av de nordiska länderna så snart det var möjligt. För det nordiska samarbetet innebär Finlands och Sveriges medlemskap i försvarsalliansen ett djupare samarbete samt komplettering och förbättring av förhållanden. Syftet är att producera säkerhet och öka säkerheten till nytta för hela alliansen. Det nordisk-baltiska NB8-samarbetet mellan de mest relevanta utskotten kunde också utökas. Enligt Niinistö måste de nordiska länderna ha beredskap för hybridpåverkan, vilket bland annat innebär stärkt försörjnings- och

krisberedskap. Skyddet bör överskrida statsgränserna. Säkerhet är utgångspunkten för all välfärd, men välfärden utmanas också på andra sätt – resiliensen i Norden måste hålla. Niinistö konstaterade att vi hittar vår styrka i svåra situationer – och att vi bör komma ihåg att våra utmaningar är små jämfört med dem som Ukraina möter.

I dialogen med republikens president behandlades Finlands och Sveriges anslutningsprocess till Nato, den nordiska inställningen till internationellt samarbete, de transatlantiska relationerna och diskussionen om kärnvapen samt energiförsörjning, energisäkerhet och hybridpåverkan. Presidenten hoppades att Förenta staternas president i sin tur kunde besöka Norden och träffa de nordiska statsöverhuvudena.

4.3 Samarbetsministrarnas redogörelser

Finlands samarbetsminister Thomas Blomqvist presenterade Nordiska ministerrådets redogörelse om mobilitet och gränshinder. Blomqvist berättade om konkreta gränshinder som regeringarna har löst under 2022 och betonade Gränshinderrådets betydelse för den fria rörligheten. Ledamot Anders Adlercreutz tog upp en konkret fråga om ungdomarnas mobilitet och vikten av ett starkare stöd för det gemensamma utbildningsområdet samt gemensamma gränsöverskridande antagningssystem.

Norges samarbetsminister Anne Beathe Tvinneim presenterade halvtidsutvärderingen av ministerrådets vision. Vi går i rätt riktning mot ett hållbart och integrerat område, men det finns fortfarande mycket kvar att göra. Tvinneim efterlyste alla aktörers engagemang för att förverkliga målen i visionen. I debatten i salen togs budgetnedskränkningarna på kulturområdet upp. I detta sammanhang framfördes önskemål om en noggrannare analys av vilka konsekvenser nedskränkningarna haft. Ledamöterna hoppades också att Nordiska rådet framöver involveras tidigare under beredningen av riktlinjerna.

4.4 Frågestund med samarbetsministrarna

Frågestunden med samarbetsministrarna inleddes med de berörda ministrarnas anföranden. I frågestunden deltog samarbetsministrarna från samtliga nordiska länder och självstyrande områden, med undantag av den danska samarbetsministern. Norges samarbetsminister Tvinneim höll sitt första anförande som företrädare för ministerrådets ordförandeland. I anförandet dryftade hon hur världen har förändrats och hur detta har påverkat det nordiska samarbetet.

Medlemmarna i Nordiska rådet efterlyste dels en starkare roll för Nordiska rådet i Nordiska ministerrådets budgetprocess, dels inrättandet av ett ministerråd för transport och infrastruktur. Bägge förslagen är Nordiska rådets långsiktiga önskemål, men medlemmarna i Nordiska ministerrådet hade den här gången inga konkreta svar. Det ställdes också frågor om nordisk vaccinationspolitik, den nya svenska regeringens klimatpolitik och elektroniska identitetskort (e-ID).

4.5 Utrikesministrarnas redogörelser och rådets medlemsförslag

Utrikesministrarnas redogörelser inleddes med utrikesministrarnas anföranden. För Islands del höll ministern för nordiskt samarbete Guðmundur Ingi Guðbrandsson ett anförande. I anförandena betonades behovet av att stärka det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet i Norden samt att försvara ländernas gemensamma värderingar, såsom demokrati och mänskliga rättigheter. Samtliga utrikesministrar fördömde Rysslands angrepp på Ukraina. Finlands och Sveriges kommande Natomedlemskap konstaterades också stärka säkerheten i Europa och skapa nya förutsättningar för nordiskt samarbete. Grönlands utrikesminister Vivian Motzfeldt bedömde de globala konsekvenserna av Rysslands angrepp och konstaterade att Arktiska rådet återupptar sin verksamhet utan Rysslands medverkan.

Redogörelserna gav upphov till en livlig debatt. Ledamot Christian Juhl från Danmark efterlyste också satsningar på fredsarbete och stärkande av internationella organisationers kapacitet nu när den militära upprustningen ökar. Ledamot Sebastian Tynkkynen lyfte även fram Kinas ökande inflytande och kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Ledamot Eva Biaudet betonade att utrikes- och säkerhetspolitiken är övergripande och att bland annat kvinnors deltagande och stärkandet av demokratin bör beaktas bättre.

Vid sessionen behandlades två betänkanden över medlemsförslag om utrikespolitiken: betänkande över medlemsförslag om nordiskt samarbete kring Västsahara (A 1911/pre, reservation) och betänkande över medlemsförslag för ett studentutbytesprogram med Belarus (A 1878/pre). Båda betänkandena antogs vid omröstningen.

4.6 Försvarsministrarnas redogörelse

I försvarsministrarnas redogörelse presenterade Norges försvarsminister Bjørn Arild Gram förändringarna i den europeiska säkerhetspolitiska miljön. Rysslands grymma angreppskrig mot Ukraina har lett till historiska förändringar i de nordiska ländernas försvars- och säkerhetspolitik: Finland och Sverige har ansökt om medlemskap i Nato, och Danmark har beslutat att gå med i EU:s försvarssamarbete. Det nordiska försvarssamarbetet kommer att vara ett viktigt verktyg för att stärka vårt gemensamma försvar i Nato. Försvarsminister Gram betonade vikten av våra mekanismer för att konsultera andra medlemmar i Nordefco i nuläget. Det operativa samarbetet har stärkts under det senaste året och på materialsidan har man tagit konkreta steg i fråga om gemensam upphandling. När det gäller logistik och försörjningstrygghet undertecknade Danmark, Finland, Norge och Sverige i augusti i år ett bindande avtal om nordiskt samarbete kring ammunition.

Den isländska samarbetsministern Guðmundur Ingi Guðbrandsson talade på den isländska utrikesministerns vägnar, som också handlägger försvarsfrågor. Utöver Rysslands angreppskrig lyfte han bland annat fram klimatförändringarnas konsekvenser för världsfreden och säkerheten.

Finlands försvarsminister Antti Kaikkonen tackade Norge, Danmark och Island för att de snabbt ratificerat Finlands och Sveriges Natoansökningar, vilket vittnar om den starka solidariteten och sammanhållningen mellan de nordiska länderna. Kaikkonen konstaterade att det nordiska försvarssamarbetet ökar stabiliteten och säkerheten i Norden och i hela det euroatlantiska området.

Under debatten om redogörelsen frågade rådsmedlemmarna bland annat om de nordiska länderna kunde utöka sitt bistånd till Ukraina, liksom de baltiska länderna gjort. Relevant i det sammanhanget är särskilt möjligheten att EU tar större ansvar för sin egen säkerhet i framtiden. Den svenska ledamoten Lars Püss tackade Finland för landets ansökan om medlemskap i Nato genom att säga att Sverige aldrig skulle ha kommit sig för att ansöka om medlemskap utan Finland.

4.7 Kommande ordförandeskapsprogram

Norge inleder sin period som ordförande för Nordiska rådet den 1 januari 2023. Ordföranden för den norska delegationen, ledamot Jorodd Asphjell, valdes till president för Nordiska rådet 2023, och vice ordföranden för delegationen, ledamot Helge Orten, valdes till vice president. I sitt ordförandeskapsprogram fokuserar Norge på samarbete kring säkerhet och försörjningsberedskap, hållbar utveckling inom energi- och transportsektorn samt välfärd och påverkansmöjligheter bland unga i Norden.

Islands statsminister Katrín Jakobsdóttir presenterade Islands ordförandeskapsprogram för ministerrådet 2023. Island kommer under sitt ordförandeskap att främja tre prioriterade områden i Nordiska ministerrådets handlingsplan: ett grönt Norden, ett konkurrenskraftigt Norden och ett socialt hållbart Norden.

4.8 Medlemsförslag och betänkanden

Medlemsförslag från utskottet för välfärd i Norden

Ingvild Kjerkol, norsk hälso- och omsorgsminister, presenterade ministerrådets redogörelse över det nordiska samarbetet inom hälso- och socialvården. Norges kultur- och jämställdhetsminister Anette Trettebergstuen presenterade ministerrådets jämställdhetsredogörelse. Medlemmarna i Nordiska rådet uttryckte sin tillfredsställelse över båda redogörelserna.

Vid sessionen behandlades fyra betänkanden från välfärdsutskottet: betänkande över medlemsförslag om människorättsbaserad narkotikapolitik i Norden (A 1896/UVN), betänkande över medlemsförslag om

estetiska injektioner och andra kirurgiska skönhetsingrepp (A 1903/UVN), betänkande över medlemsförslag om att minska antalet barn och unga som varaktigt lever under fattigdomsgränsen (A 1907/UVN) samt betänkande över medlemsförslag om nordiskt samarbete om den postvirala sjukdomen long-covid (A 1910/UVN). Betänkandet om en nordisk narkotikapolitik diskuterades flitigt. Samtliga betänkanden antogs.

Medlemsförslag från utskottet för ett hållbart Norden

I delen om medlemsförslag från utskottet för ett hållbart Norden behandlades fyra betänkanden och ett utskottsförslag: betänkande över medlemsförslag om ekocidlagstiftning (A 1863/hållbart, reservation), betänkande över medlemsförslag om nordiskt samarbete för bekämpning av invasiva arter (A 1912/UHN), betänkande över medlemsförslag om att göra Norden till Europas ledande region inom avskiljning, transport och lagring av koldioxid (CCS) (A 1909/UHN), utskottsförslag om inrättande av nordiska och nationella klimatråd för unga (A 1917/UHN, reservation) samt betänkande över medlemsförslag om Svanenmärkta förpackningar (A 1872/UHN) hållbart).

Det första betänkandet om ekocid gick inte till omröstning, utan sessionen röstade för att återremittera det till utskottet. De övriga tre betänkandena antogs, liksom även utskottsförslaget. När det gäller frågan om Svanenmärkta förpackningar förordades enhälligt i utskottets betänkande att behandlingen ska avslutas. Den livligaste debatten fördes om utskottsförslaget om att inrätta nordiska och nationella klimatråd för unga. Enligt den antagna rekommendationen förpliktas regeringarna i Norden att behandla förslag från klimatråd för unga. Gruppen Nordisk frihet och Konservativa gruppen röstade emot förslaget.

Medlemsförslag från utskottet för kunskap och kultur

Under punkten om medlemsförslag från utskottet för kunskap och kultur röstade man om sju medlemsförslag och betänkanden: utskottsförslag om forskningspolitisk redogörelse (A 1920/UKK), betänkande över medlemsförslag om vänskolor och vänskapsrelationer mellan utbildningsinstitutioner (A 1880/kultur), betänkande över ministerrådsförslag om Nordplus 2023–27 (B 343/UKK), betänkande över medlemsförslag om ett nordiskt center för musikaliska talanger (A 1889/kultur, reservation), betänkande över medlemsförslag om att stärka den nordiska lärarutbildningen (A 1892/kultur), betänkande över medlemsförslag om framtidens cirkulära bibliotek (A 1901/UKK) och betänkande över medlemsförslag om antirasistiska läroplaner (A 1908/kultur, reservation). Samtliga medlemsförslag och betänkanden antogs vid omröstningen.

Medlemsförslag från utskottet för tillväxt och utveckling i Norden

Vid sessionen godkändes två medlemsförslag från utskottet för tillväxt och utveckling i Norden. Det första gäller en certifieringsordning för hållbar turism. Hållbarhet har blivit en central del av turistsektorn. Den stora uppmärksamhet som ägnas åt klimatförändringen och naturskyddet har fått många turister att kräva hållbara resor. Det betyder att många aktörer inom turistbranschen i sin marknadsföring anger att tjänsterna är hållbara, samtidigt som de strävar efter att beakta hållbarheten i sin affärsverksamhet. Syftet med förslaget är att skapa enhetliga kriterier för branschen. Då nordiska turistföretag följer kriterierna, kan de marknadsföra sina tjänster med hållbarhetsargument. Upprättandet av enhetliga hållbarhetskriterier påskyndar också turistföretagens gemensamma insatser för certifiering.

Det andra medlemsförslaget som godkändes vid sessionen handlar om elektrifiering av sjöfart och terminaler. Sjöfarten i Norden har goda möjligheter att växa snabbt, eftersom det i princip inte behövs någon ny infrastruktur. Vattnet ligger redan där och de Nordiska länderna har långa kuster samtidigt som de inre vattendrägarna i länderna kan utnyttjas allt mer. Norden har goda förutsättningar att utveckla fossilfria godstransportlösningar som samverkar med varandra och tillsammans stärker hela regionens konkurrenskraft. Norden är en stor global aktör inom sjöfarten, cirka 20 procent av sjötransportflottan i världen ägs av nordiska rederier. De nordiska länderna har därför ett särskilt ansvar och vi bör gå i spetsen för att utveckla mer energieffektiv sjöfart med mindre utsläpp. Teknologin har framskridit med snabb takt och elmotorer och laddningsstationer blir allt vanligare. Med den nuvarande tekniken är det möjligt att övergå

till elektrifierad sjöfart. Mycket har också redan gjorts, till exempel hamnarnas landanslutningar och erbjudande om miljörabatter för redare som väljer de hållbara alternativen.

Nya medlemsförslag

Vid sessionen behandlades fem nya medlemsförslag enligt följande: medlemsförslag om samnordisk satsning på pilgrimsrutter (A1930/UKK), medlemsförslag om säkerhet och försvar på samnordisk nivå (A1926/PRE), medlemsförslag om att förbättra förutsättningarna för handel i Norden (A 1928/UVU), medlemsförslag om ett kärnvapenfritt Norden (A 1931/PRE) samt medlemsförslag om ändring av prissättningen på elmarknaden (A 1935/UVU). Behandlingen av alla medlemsförslag fortsätter nästa år. Man diskuterade särskilt medlemsförslagen som gällde försvar och kärnvapen samt klimatåtgärder och priset på dem. Dessutom lyftes det framför allt fram vem som får betala notan för klimatåtgärderna.

4.9 Anföranden av internationella gäster på sessionen

De nio internationella gästerna på sessionen fick var och en hålla ett två minuter långt anförande. I anförandena upprepades frågorna om energisäkerhet, bekämpning av klimatförändringen och Rysslands angrepp på Ukraina. Vice talmannen för underhuset i det brittiska parlamentet Rosie Winterton betonade att hennes stat ger sitt starka stöd till Finland och Sverige i processen för medlemskap i Nato. Alison Johnstone, talman för Skottlands parlament, lyfte fram den historiska och geografiska sammanhållningen mellan Skottland och de nordiska länderna. Johnstone betonade också vikten av internationellt samarbete i kampen mot dels klimatförändringen, dels förlust av biologisk mångfald. Johannes Schrap, president för Parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC, Baltic Sea Parliamentary Conference) och ledamot av det tyska parlamentet, betonade att BSPC och Nordiska rådet har samma värdegrund och konstaterade att Ryssland har utesluts från BSPC. Steinunn Árnadóttir, ordförande för Västnordiska rådet, konstaterade att Västnordiska rådets temakonferens om självförsörjning och livsmedelssäkerhet hålls i Tórshavn i januari. Benelux-parlamentets talman Patricia Creutz upplyste om att Beneluxländerna utvecklar bland annat vätebaserade lösningar som en del av den gröna omställningen och den strategiska autonomin i Europa.

Urve Tiidus, vice ordförande i Baltiska församlingens säkerhets- och försvarsutskott, uttryckte sin tacksamhet till Finland och Sverige för att länderna ansökt om medlemskap i Nato och konstaterade att medlemskapet ökar säkerheten i Östersjöregionen, de baltiska och de nordiska länderna. Vice ordföranden för Natos parlamentariska församling Sverre Myrli konstaterade att Rysslands angrepp utgör ett hot mot den djupt rotade fred som vi är vana vid i Norden. Myrli konstaterade också att Finlands och Sveriges Natomedlemskap stärker samarbetet mellan Natos parlamentariska församling NATO-PA och Nordiska rådet. Jette Waldinger-Thiering, som är vice talman för Schleswig-Holsteins regionala parlament, tackade för observatörskapet i Nordiska rådet och konstaterade att Rysslands angrepp på Ukraina är en av vår tids största utmaningar. Vice ordföranden för OSSE:s parlamentariska församling Pia Kauma betonade att stödet till flyktingar från Ukraina och minimeringen av konfliktens konsekvenser bör fortsätta.

4.10 Paneldiskussion om infrastruktur

Den 2 november ordnade utskottet för tillväxt och utveckling en separat diskussion om inrättandet av ett infrastrukturråd i ministerrådet. Under paneldiskussionen framhävde rådets medlemmar för transportministrarna i Norge och Finland att det nuvarande skärpta utrikes- och säkerhetspolitiska läget kräver ett ännu intensivare infrastruktursamarbete, särskilt inom transport och digitalisering.

Sedan fyra år tillbaka har ledamöterna krävt av sina regeringar att ett ministerråd för infrastruktur ska inrättas på nytt för att skapa synergieffekter och samordna de viktigaste samarbetsprojekten på området. Det är nödvändigt om de nordiska länderna vill elektrifiera hamnar, sjöfart och flygtrafik, samt skapa mer hållbara godstransporter och nordiska förbindelser för höghastighetståg. De tolv gränskommittéerna har också uttryckt sitt starka stöd för inrättandet av ett ministerråd för infrastruktur. Norge har i sitt program för ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2022 konstaterat att man vill stärka transportsamarbetet. Transportminister Jon-Ivar Nygård, som talade vid evenemanget, konstaterade att hans land är redo att gå

vidare i frågan när de nordiska regeringarna når ett samförstånd kring detta. Finlands kommunikationsminister Timo Harakka avvisade inte en formalisering av samarbetet, men ville först utreda vad man egentligen vill uppnå genom formaliseringen, eftersom det enligt hans uppfattning är just samarbetets inofficiella karaktär som gör det flexibelt och effektivt.

4.11 Seminarium för de internationella gästerna på sessionen

I Nordiska rådets session deltar årligen många ordförande och delegationer från internationella parlamentariska organisationer. Dessa gäster deltog i ett seminarium om säkerhet i Norden, Europa och världen samt om parlamentariskt samarbete den 2 november. Seminariets gästtalare var doktor Iro Särkkä och ambassadör René Nyberg. Seminariet öppnades av rådets president Erkki Tuomioja, som underströk att de nordiska länderna är beroende av internationellt samarbete och att de behöver en dialog som bygger på parlamentarisk diplomati. Tillsammans med andra länder vill de nordiska länderna värna och främja de värden som hotas och som i skuggan av Rysslands anfallskrig mot Ukraina är ännu mer aktuella: demokrati, rättsstatsprincipen, jämställdhet och mänskliga rättigheter.

5 Utskottens arbete

Ett genomgående tema under Finlands ordförandeskap var ett socialt och ekologiskt hållbart Norden. I ordförandeskapsprogrammet konstaterades att den nordiska välfärdsmodellen är vida uppskattad och anses vara Nordens mest betydande prestation. De nordiska länderna står i spetsen för olika välfärds- och lyckomätningar. Ändå har till exempel coronapandemin, som förändrat världen, ställt även de nordiska länderna inför nya utmaningar. I den här situationen står den nordiska modellens hållbarhet på prov, och det behövs en samnordisk vision för att lösa detta. I början av året informerade presidenten och vice presidenten samtliga utskott om Finlands ordförandeskapsprogram.

I Nordiska rådet ansvarar presidiet, de fyra utskotten och partigrupperna för det dagliga politiska arbetet. Utskotten behandlar alla ärenden utom utrikes- och säkerhetspolitik, som hör till presidiet. Förslag som läggs fram av en eller flera medlemmar i Nordiska rådet ska överlämnas för behandling i det utskott som ansvarar för det berörda ämnesområdet. Därefter kan utskottet till exempel sända förslaget på remiss till de olika nordiska länderna, anordna en utfrågning med sakkunniga, eller på annat sätt ta fram information för eller emot förslaget. Utifrån sina utredningar utarbetar utskottet ett eget förslag, det vill säga ett betänkande som överlämnas för behandling antingen till presidiet, som är rådets ledande organ, eller till plenum. Vart och ett av Nordiska rådets utskott har högst 18 medlemmar inklusive ordförande och vice ordförande. Presidiet har 15 ledamöter. Utskottsmötena är inte offentliga.

5.1 Presidiet

Nordiska rådets politiska ledning, presidiet, ansvarar för allmänna politiska frågor, arbetsplan och budget samt för det utrikes- och säkerhetspolitiska parlamentariska samarbetet. Under året leddes arbetet av Erkki Tuomioja (sd), och vice ordförande var Lulu Ranne (saf). De andra presidieledamöterna från Finlands delegation var Wille Rydman (saml) och Jouni Ovaska (cent).

Presidiet sammanträdde sex gånger under året. På mötena behandlades flera medlemsförslag samt frågor kring den nordiska budgeten, cybersäkerheten, den internationella strategin och sessionsförberedelserna.

5.2 Kunskap och kultur i Norden

Utskottet för kunskap och kultur behandlar frågor och ämnen som rör kultur, forskning och utbildning, grundskola, andra stadiets utbildning, vuxenutbildning och folkbildning, inklusive språksamarbete, nya medier, kompetensutveckling och utbildningsinnovationer. Under året deltog följande medlemmar från Finlands delegation i utskottet för kunskap och kultur: Outi Alanko-Kahiluoto (gröna), Camilla Gunell (ÅSD), Veronika Honkasalo (vänst), Ville Kaunisto (saml), Mikko Kinnunen (cent), Riikka Purra (saf), Saara-Sofia Sirén (saml) och Heidi Viljanen (sd).

Under året sammanträdde utskottet för kunskap och kultur fem gånger. På mötena behandlades bland annat hur yrkesutbildningen kan göras mer attraktiv, nordiskt samarbete i skolor och undervisning, musikaliska talanger och hanteringen av rasism i undervisningsprogram. Dessutom diskuterade utskottet vid flera möten om ministerrådets budgetnedskärningar som utskottet hade önskat en djupare konsekvensanalys av. I anslutning till detta tema träffade utskottet också kulturministrarna under sessionen i Helsingfors i november.

5.3 Velfärd i Norden

Till välfärdsutskottets ansvarsområde hör till exempel barn, unga, personer med funktionsnedsättning och äldre samt reproduktiv hälsa. Utskottet behandlar också jämställdhetsfrågor, medborgerliga rättigheter, demokrati, mänskliga rättigheter och förebyggande av brottslighet. Under året deltog följande medlemmar från Finlands delegation i utskottets arbete: Kim Berg (sd), Heli Järvinen (gröna) och Atte Kaleva (saml).

Välfärdsutskottet sammanträdde fem gånger under året. Välfärdsutskottets prioriteringar under året var bland annat tiden efter covid-19, jämställdhet, nätterkasserier och psykisk hälsa. Under mötena diskuterades dessa teman med sakkunniga och ministrar. I september diskuterade Islands statsminister Katrín Jakobsdóttir med utskottet om jämställdhet i Norden. Under året utarbetade utskottet betänkanden om bland annat en människorättsbaserad narkotikapolitik, estetiska injektioner och andra kirurgiska skönhetsingrepp, barnfattigdom och samarbete om den postvirala sjukdomen long-covid.

5.4 Ett hållbart Norden

Utskottet behandlar frågor som rör miljö- och naturskydd samt naturresurser, till exempel användning av naturresurser inom jordbruk, skogsbruk och fiske. Klimatfrågor och klimatförändringarnas konsekvenser ingår också i arbetet och utgör en viktig del av det. Utskottet för ett hållbart Norden arbetar dessutom med konsumenträttigheter, fiskeriförvaltning, jordbruks- och livsmedelspolitik, kärnsäkerhet, biologisk mångfald och hållbarhet. Arbetet fokuserar på nordiska och internationella utmaningar och lösningsmodeller för dessa frågor. Under året deltog följande medlemmar från Finlands delegation i utskottets arbete: Mikko Kärnä (cent) och Sebastian Tynkkynen (saf).

Utskottet för ett hållbart Norden sammanträdde fem gånger under året. På mötena behandlades medlemsförslag om bland annat klimat och hållbarhet. Där behandlades bland annat ett betänkande över medlemsförslaget om att binda och lagra koldioxid. Enligt det ursprungliga medlemsförslaget ska Norden vara en ledande region i Europa när det gäller avskiljning, transport och lagring av koldioxid. Norden bör spela en central roll i arbetet med att utveckla klimatlösningar och -tekniker. Dessutom diskuterades de ungas delaktighet i klimatfrågor, ett medlemsförslag om en gemensam aktion för utfasning av produktionen av fossila bränslen samt ett medlemsförslag om nordisk miljömärkning.

5.5 Tillväxt och utveckling i Norden

Utskottet arbetar med ämnen och frågor som handlar om arbetsmarknad och arbetsmiljö, näringsliv, handel och industri, energi, bekämpning av gränshinder, transport och transportsäkerhet. Det nordiska samarbetet handlar i hög grad även om den fria rörligheten på arbetsmarknaden, vilket samtidigt är ett av de nordiska flaggskeppen när det gäller upprätthållande av välfärd och näringsliv. Bekämpning av gränshinder bidrar till att upprätthålla denna nordiska modell, som beundras internationellt och gör det enklare för medborgare att studera och arbeta över gränserna. Därtill behandlar utskottet frågor inom finans- och ekonomisk politik – härunder ramvillkoren för forskning, produktion och handel och i förlängningen av det, fri rörlighet på marknaderna och arbetsmarknaderna i Norden. Under året deltog följande medlemmar från Finlands delegation i utskottets arbete: Anders Adlercreutz (sv), Anders Eriksson (ÅF), Eveliina Heinäluoma (sd) och Vilhelm Junnila (saf).

Under året sammanträdde utskottet för tillväxt och utveckling fem gånger. På mötena behandlades bland annat olika teman kring digitalisering, ungdomsarbetslöshet och hållbar turism. Utskottet behandlade i synnerhet turismens hållbarhet och pandemins konsekvenser för turistnäringen. Inom området energi

diskuterade utskottet också möjligheten att stärka de nordiska ländernas engagemang för förnybara energikällor och kärnkraft.

6 Medborgarnas gränslösa Norden

Nordiska rådet skapar tryck på regeringarna att undanröja gränshinder mellan de nordiska länderna genom att aktivt ha aktuella gränshinderfrågor på den politiska agendan. Ur medborgarnas synvinkel hänför sig de mest betydande gränshindren till gränsöverskridande beskattning, sociala förmåner, tillgången till social- och hälsovårdstjänster samt olika begränsningar i arbetslivet.

6.1 Fri rörlighet och Gränshindergruppen

På parlamentarisk nivå utförs gränshinderarbetet i Nordiska rådets utskott och i synnerhet i Gränshindergruppen, som består av representanter för rådets utskott och alla medlemsländer. De finländska medlemmarna i arbetsgruppen är ledamot Kim Berg och ledamot Heli Järvinen.

I Finland är det Pohjola-Nordens rådgivningskommitté som är specialiserad på nordiskt arbete mot gränshinder. Kommittén består av företrädare för flera förvaltningsområden och ministerier samt sakkunniga från rådgivningstjänsterna. Rådgivningskommittén bereder på nationellt plan Gränshinderrådets möten och sammankallar regelbundet experter på gränshinder från olika förvaltningsområden och ministerier samt rådgivningstjänsterna.

6.2 Paneldiskussion om gränshinder i samband med temasessionen

Sveriges delegation arrangerade en debatt om gränshinder den 22 mars i samband med temasessionen i Malmö. Debatten modererades av den finländska chefredaktören Heidi Avellan, som bor i Sverige. Norges samarbetsminister Anne Beathe Tvinneim berättade i sitt anförande att besluten om covid-19 och stängningarna av gränserna genomfördes snabbt på nationellt plan, utan samordning med grannländerna. Hon betonade att enbart hälsoskyddet framhävdes på våren 2020 och att man inte funderade på andra områden.

Enligt paneldeltagarna pendlar normalt 17 000 personer dagligen över Öresundsbron och alla dessa drabbades direkt av besluten om covid-19. Sverige och Danmark har sedan tidigare haft och har fortfarande olika regler för distansarbete, vilket har gjort livet mycket besvärligt för en stor grupp människor under dessa år. Även beskattningspraxisen är olika, likaså den sociala tryggheten. Alla paneldeltagare underströk att man är medveten om problemen, men att den politiska viljan att lösa dem har saknats. Man förstår inte varför människor som bor vid gränserna har sådana problem om man inte själv bor i gränsområdet, underströk Kjell-Arne Ottosson, som är ny ordförande för Gränshindergruppen och svensk medlem av Nordiska rådet.

6.3 Statsrådets redogörelse om gränshinder

Statsrådets redogörelse om gränshinder lämnades till riksdagen på hösten. Redogörelsen presenterar det gränshinderarbete som gjorts i Finland under regeringsperioden. I redogörelsen framhävs de gränshinder som de finska myndigheterna har arbetat för att lösa. Dessutom är syftet med redogörelsen att ge mer allmän information om gränshinderarbetet, till exempel om de centrala aktörerna och deras roller. Riksdagen förde en remissdebatt om redogörelsen den 8 december.

7 Det internationella Norden

Nordiska rådet samarbetar nära med många internationella och regionala parlamentariska organisationer. Presidiet svarar för internationella relationer och utser rådets medlemmar för internationella rapporteringsuppdrag. Under året började man utarbeta en ny internationell strategi för Nordiska rådet.

Då Ryssland inledde ett omfattande anfallskrig mot Ukraina i februari förändrades den europeiska säkerhetspolitiska miljön kraftigt. Detta var också en bidragande orsak till att den internationella strategin inte blev klar som planerat inför sessionen i Helsingfors. En arbetsgrupp ledd av Nordiska rådets president Erkki Tuomioja sammanträdde flera gånger under året. Prioriteringarna och innehållet i strategin diskuterades intensivt. Behandlingen av strategin fortsätter under det norska ordförandeskapsåret. Dialogen med Nordiska rådets strategiska partner, Baltiska församlingen och Beneluxparlamentet, var fortsatt livlig. Samtliga parter var oroade över läget i Ukraina och frågor som rörde energiförsörjning, militära partnerskap och flyktingsituationen. Även EU-samarbetet var livligt under året.

7.1 Samarbete med Baltiska församlingen och Beneluxparlamentet

Baltiska församlingen i Helsingfors den 25 april

Nordiska rådet mötte Baltiska församlingen i Helsingfors den 25 april. Mötet inleddes med att ett samlingsdokument med tio huvudpunkter undertecknades. Innehållet i dokumentet hade diskuterats på förhand i båda parternas presidier. Dokumentet skulle ursprungligen ha undertecknats 2021, men mötet flyttades framåt på grund av covid-19-pandemin. I samband med undertecknandet konstaterades att dessa två organisationer kan se tillbaka på sammanlagt 100 års erfarenhet av interparlamentariskt samarbete. Till följd av Rysslands angrepp på Ukraina har betydelsen av samarbetet mellan de baltiska och nordiska länderna ökat. De teman som lyftes fram under debatten var bland annat energisäkerhet, politiskt och väpnat stöd till Ukraina, det enorma antalet flyktingar i Baltikum samt EU:s och Natos roll under kriget. Presidiet lyfte fram stödet till oppositionen i Ryssland och Belarus. Dessutom har EU varit mycket enhetligt i fråga om sanktioner, vilket kan ha kommit som en överraskning för Ryssland.

En del av medlemmarna i Baltiska församlingen hade besökt Ukraina på våren och med egna ögon bevittnat det fruktansvärda folkmordet och sett döda civilpersoner på gatorna. Mötesdeltagarna höll en tyst minut till minne av dem som dött i kriget i Ukraina. Ett annat viktigt tema på mötet var den nordiska välfärdsmodellen. Mötets inledande anförande hölls av Heikki Hiilamo, professor vid Helsingfors universitet. Han berättade att den nordiska modellen har byggts upp under hundra års tid genom en lång rad socialpolitiska åtgärder. Viktiga delområden i välfärdsmodellen är det universella begreppet jämställdhet, som omfattar hälso-, utbildnings- och välfärdstjänster för alla medborgare. Efter det inledande anförandet fördes en livlig debatt om ämnet. En lång rad socialpolitiska åtgärder har vidtagits i de baltiska länderna under covid-19-pandemin. Kriget i Ukraina och dess effekter på energi- och konsumentpriserna har nu snabbt höjt nivån på de sociala ersättningarna. Jānis Vucāns berättade att bland annat i Lettland är regional ojämlikhet ett problem. Offentliga tjänster, såsom hälsovård och utbildning, fungerar ganska bra i städerna, men på glesbygden är tillgången till tjänster inte på samma nivå. Förtroendet för det offentliga systemet är inte heller på samma nivå i Baltikum som i Norden, konstaterade Vucāns. Båda organisationerna lyfte fram den åldrande befolkningen och därigenom den förändrade åldersstrukturen och dess konsekvenser för samhället. Debatten avslutades med att representanter för bägge organisationer konstaterade att lika tillgång till utbildning för alla är en nyckelfaktor i utvecklingen av välfärdsstaten.

Toppmöte i Reykjavik den 5–7 september

Det årliga toppmötet mellan Nordiska rådet och Baltiska församlingen hölls den 5–7 september i Reykjavik. Temat för mötet var Rysslands angrepp på Ukraina och stödet till demokratiska oppositionsrörelser i Ryssland och Belarus. Finlands delegation representerades av Nordiska rådets president Erkki Tuomioja och vice president Lulu Ranne. Representanter för Ukraina och oppositionen från Ryssland och Belarus deltog i mötet. Gästerna berättade om sina personliga öden och rapporterade om situationen i sina länder. Leda-möterna från de nordiska och baltiska länderna framhävde att de stöder Ukraina. De konstaterade också att en demokratisk omställning i Ryssland och Belarus är helt avgörande för att skapa långvarig fred i Europa. Gästerna uppmanades också att ge förslag på hur de nordiska och baltiska länderna kunde hjälpa dem rent konkret.

Beneluxparlamentets session den 25 mars i Bryssel

Representanter för Nordiska rådet och Baltiska församlingen besökte Beneluxparlamentets vårsession i Bryssel den 25 mars. Temat för vårsessionen var väteteknologi och dess praktiska tillämpningar. Nordiska rådet representerades av dess vice president, ledamot Lulu Ranne. I sessionen deltog också Jānis Vucāns och Aadu Must som företrädare för Baltiska församlingen, samt Hanna Katrín Friðriksson, isländsk medlem av Nordiska rådet. I samband med sessionen undertecknades en deklaration om digitalisering. Dessutom fördes en informell diskussion om kriget i Ukraina och det förändrade säkerhetsläget i Europa.

7.2 Möte med den belarusiska oppositionsledaren Tsichanouskaja den 14 december

Delegationen träffade den belarusiska oppositionsledaren Svjatlana Tsichanouskaja i riksdagen den 14 december. I diskussionerna framhövdes de konkreta åtgärder som Nordiska rådet kan vidta för att stödja det civila samhället och oppositionen i Belarus. Delegationen har redan i flera år betonat att den demokratiska utvecklingen i Belarus förutsätter ett aktivt civilsamhälle. År 2021 föreslog delegationen att man på nordiskt plan inrättar ett utbytesprogram för belarusiska studerande. Tsichanouskaja berättade att demokratisituationen i hennes land fortfarande är mycket dålig. Uppmärksamheten har riktats mot Ukraina och Tsichanouskaja hoppades att oppositionen inte ska glömmas bort. Ledamöterna var bland annat intresserade av hur många belarusier som bor utomlands. Enligt olika uppskattningar rör det sig redan om nästan en miljon personer. I diskussionen lyfte man också fram behovet av sanktioner samt övervakningen och genomförandet av sanktionerna i praktiken – och här är EU en viktig referensram enligt Tsichanouskaja.

7.3 Samarbetet med EU

Mötet mellan Nordiska rådet och Europaparlamentet hölls i Helsingfors den 21 februari. Detta var det första mötet sedan organisationerna formaliserade sitt samarbete. Europaparlamentet företrädades av delegationen för EES/EFTA/området Norden (D-EEA). Nordiska rådets president Erkki Tuomioja var ordförande för mötet. Christel Schaldemose, dansk EU-parlamentariker, fungerade som ledare för Europaparlamentets delegation. På mötesagendan stod bland annat desinformation, arktiska frågor och den gröna omställningen. På mötet diskuterades också hur det framtida samarbetet mellan Nordiska rådet och Europaparlamentet ska utformas.

Representanterna för Nordiska rådet och Europaparlamentet var av samma åsikt om relationernas betydelse och behovet av att vidareutveckla dem så att mer konkreta frågekomplex och teman tas upp på kommande möten. Representanterna för Nordiska rådet och Europaparlamentet var helt eniga om vikten av att bekämpa desinformation för att skydda demokratiska samhällen. Europaparlamentet har inrättat ett nytt särskilt utskott för frågor om utländsk inblandning i alla demokratiska processer i Europeiska unionen och den underliggande desinformationen.

Petteri Vuorimäki, Finlands ambassadör för arktiska och antarktiska frågor, höll ett inledande anförande om det arktiska samarbetet. Han lyfte fram klimatförändringens konsekvenser för Arktis och redogjorde ingående för Arktiska rådets arbete och de olika dimensionerna av det arktiska samarbetet. Under diskussionen konstaterades det att invånarna i Arktis inte diskuterar Arktiska rådets arbete och att kontakten med de lokala beslutsfattarna måste förbättras. Man diskuterade också Rysslands roll som ordförandeland i Arktiska rådet och EU:s roll i det arktiska samarbetet.

Nordiska rådet samlades den 19 april på distans till ett gemensamt möte med ordförandena för de nordiska parlamentens EU-utskott. Temat för mötet var EU:s arktiska politik. Undantagsvis hade även ordförandena för utrikesutskotten bjudits in detta år. Nordiska rådets president Erkki Tuomioja var ordförande för mötet. Vid mötet diskuterades EU:s och de nordiska ländernas arktiska strategier samt utvecklandet av det nordiska parlamentariska samarbetet. Samarbetet med Ryssland i arktiska frågor, inklusive i Arktiska rådet, väckte diskussion och delade åsikter. Representanterna var dock eniga om att samarbetet inte kan fortsätta på samma sätt som före Rysslands angrepp på Ukraina.

Den 28 november samlades Nordiska rådets presidium på distans till ett gemensamt möte med ordförandena för de nordiska parlamentens EU-utskott. Mötet diskuterade EU:s lagstiftning om cybersäkerhet och de nordiska ländernas cyberstrategier. Finlands delegation representerades av Nordiska rådets president Erkki Tuomioja, som ledde mötet, och Nordiska rådets vice president Lulu Ranne, som höll ett inlägg om EU:s aktuella cybersäkerhetsregler. Vid mötet konstaterade alla gemensamt att hoten identifierats, att fältet är splittrat och att det finns ett tydligt behov för en nordisk strategi.

8 Ett framtidsorienterat Norden

Framtiden var det mest synliga temat under Finlands år som ordförande. På delegationens initiativ förde riksdagen en debatt i plenum på Nordens dag den 23 mars med det nordiska samarbetets framtid som tema. Nordiska rådet deltog i de demokratifestivaler som hölls på sommaren med framtiden som tema. Dessutom var det nordiska samarbetets framtid huvudtema på toppmötet i samband med Nordiska rådets session. Delegationen efterlyste mer strategiska och effektiva åtgärder. Delegationen anser att samarbetet med Nordiska ministerrådet och de nordiska regeringarna bör effektiviseras. Under året inbjöds ministrar till samtliga presidiummöten.

8.1 Plenumdebatt på Nordens dag i riksdagen

På Nordens dag fördes en debatt i plenum om det nordiska samarbetets framtid. Finlands delegation i Nordiska rådet hade tagit ett diskussionsinitiativ i denna fråga. Tanken om framtidsdiskussioner kommer från Finlands ordförandeskapsprogram. Tanken var att debatten i Finlands riksdag skulle sätta igång en debatt om samarbetets framtid, vilket skulle kulminera i debatten om de nordiska ländernas framtid på statsministrarnas toppmöte under Nordiska rådets session i Helsingfors. I debatten deltog som mest cirka 50 ledamöter och fem ministrar. Sammantaget tog debatten 1,5 timme.

8.1 Europeiska ungdomsparlamentets forum

Nordiska rådets president, ledamot Erkki Tuomioja öppnade Europeiska ungdomsparlamentets (EYP) forum på distans den 3 april. Tuomioja var även evenemangets beskyddare. I öppningsanförandet som spelats in på video betonade Tuomioja betydelsen av internationellt samarbete för att bygga upp och upprätthålla fred och demokrati. Han framhöll vikten av kontinuerligt samarbete och brobyggande då vi står inför stora samhällsutmaningar. Säkerheten och hållbarhetsperspektivet var centrala teman för Finlands ordförandeskap.

Europeiska ungdomsparlamentets internationella forum i Lappland hölls i Rovaniemi mellan den 31 mars och den 8 april. I Rovaniemi samlades 180 internationella unga deltagare och temat för evenemanget var *Defrosting the borders: Cooperation for a more sustainable Arctic*. EYP är den nationella organisationen för Europeiska ungdomsparlamentet i Finland. EYP är en politiskt obunden och bildningsinriktad ungdomsorganisation som syftar till att utbilda ungdomar i aktivt medborgarskap och samhälleligt deltagande.

8.2 Nordkalottkonferens i Boden

Nordiska rådets vice president, ledamot Lulu Ranne, sände en videohälsning till Nordkalottkonferensen i Boden den 8 maj. I sitt anförande betonade Ranne det gränsöverskridande samarbetet och den historiska samhörigheten i regionen. Enligt Ranne är ett av de centrala målen för det nordiska samarbetet ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart Norden. Enligt Ranne behövs ett ännu starkare gemensamt engagemang för att uppnå detta och man måste dela med sig av det goda över gränserna.

Föreningen Norden i Norrbotten arrangerade denna tvådagarskonferens under en helg. Temat för konferensen var att leva och bo i ett hållbart Norden. Temat för Nordkalottkonferensen har sitt ursprung i den historiskt stora satsningen på fossilfria industrier i norra Sverige och på Nordkalotten. Nordkalottkonferensen är en mötesplats för Finlands, Norges och Sveriges civila samhälle, regionens invånare, politiker,

offentliga sektor, forskare, myndigheter och näringsliv. Konferensen hålls vartannat år och organiseringsansvaret roterar mellan Finland, Sverige och Norge.

8.3 Västnordiska rådets temakonferens på Grönland

Nordiska rådets vice president, ledamot Lulu Ranne, deltog i Västnordiska rådets temakonferens i Qaqortoq på Grönland den 15–16 juni. Huvudtemat för konferensen var de ungas framtidsutsikter, bland annat med tanke på klimatförändringen och ungdomars identitet i det västnordiska området.

Den 16 juni höll Ranne ett anförande på konferensen för Nordiska rådets del. I sitt anförande lyfte Ranne fram att de unga borde ha möjlighet att välja sin framtid. Ranne betonade att de unga är en faktor att räkna med inför framtiden och underströk också budskapet i Finlands ordförandeskapsprogram, där ett hållbart Norden också inbegriper en mänsklig dimension och social hållbarhet. Enligt Ranne är de vuxnas uppgift att skapa möjligheter för de unga att hitta sin egen väg. Hon sade att det är vår skyldighet som vuxna att ha ett nära samarbete för att säkerställa att våra barn får en balanserad framtid och kan växa och blomstra här i Norden.

8.4 Demokratifestivaler

På sommaren 2022 deltog Nordiska rådets president och vice president i demokratifestivalerna i Finland och Sverige. Den 13 juli under SuomiAreena-veckan deltog rådets president Tuomioja i en debatt om det nordiska beredskapssamarbetet. Debatten ordnades gemensamt av Nordiska rådet och kulturcentret Hanaholmen. I debatten deltog också Linda Modig, ledamot vid Sveriges riksdag, Yrsa Gröne-Luoma, journalist och författare, samt Axel Hagelstam, direktör för planerings- och analysavdelningen vid Försörjningsberedskapscentralen. Under debatten diskuterades covidkrisens konsekvenser för det nordiska samarbetet och framtiden för detta samarbete. Tuomioja konstaterade att de nordiska länderna kunde spela en starkare roll i fredsmedlingssamarbetet. Han menade att de nordiska länderna bör utnyttja sin erfarenhet och sina resurser för att förebygga konflikter och lösa dem på fredlig väg.

Under Almedalsveckan deltog vice president Lulu Ranne den 4 juli i en debatt om brottsbekämpning i Norden och under SuomiAreena-veckan den 12 juli i en debatt om det svenska språkets betydelse för nordiskt samarbete. I debatten i Almedalen deltog också Linda Modig, som är ledamot i Sveriges riksdag, polisen Malin Rantzow, journalisten och författaren Diamant Salihu samt kriminologen Amir Rostami. Debatten leddes av journalisten Sharon Jåma. Under debatten underströk vice president Ranne att Nordiska rådet också måste påta sig en stark roll som ledare för det nordiska samarbetet och som en aktör som bygger upp säkerheten. Hon underströk att vi måste kräva att de nordiska regeringarna vidtar åtgärder för att lösa gemensamma problem och stoppa den utveckling som undergräver den övergripande säkerheten.

I diskussionen under SuomiAreena-veckan deltog förutom vice president Ranne också ministern för nordiskt samarbete Thomas Blomqvist, ledamoten av Ålands lagting Sara Kemetter samt EIT Rawmaterials direktör för Norden & Baltikum Olli Salmi. Moderator för evenemanget var Kirsi Heikel, Yles korrespondent för de nordiska länderna. Vid evenemanget diskuterades det svenska språkets ställning både i Finland och i det nordiska samarbetet. Vice president Ranne konstaterade att det internationella läget har förändrats och säkerhetssituationen har försämrats. Enligt Ranne borde detta återspeglas i det nordiska samarbetet, och språket får inte utgöra ett hinder för detta samarbete.

8.5 Framtidsforumet – Det levande Nordkalotten

Lulu Ranne, vice president för Nordiska rådet och vice ordförande för Finlands delegation, deltog i Gränstjänstens framtidsforum ”Det levande Nordkalotten” i Tromsø den 14–15 september. Framtidsforumet arrangerades av Storfjords kommun, Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge, Nordiska ministerrådet, Troms och Finnmarks län samt Nordkalottrådet. Vid forumet högtidlighölls Gränstjänsten, som fyllt 10 år.

Framtidsforumet öppnades av Norges samarbetsminister Anne Beathe Tvinneim. Vid forumet hölls anföranden om gränshinder, bilaterala relationer mellan Finland och Norge, rekryteringsproblem, elektronisk

identifiering och utbildningssystem. Rubriken för Rannes anförande var *”Vad betyder Finlands ordförandeskap för Nordiska rådet?”*. Ranne berättade om Finlands ordförandeskapsprogram och aktuella frågor i Nordiska rådet. Hon rapporterade bland annat om Nordiska rådets agerande i samband med Rysslands angrepp på Ukraina.

8.6 Rundabordssamtal om försvarspolitiken

Nordiska rådets Nordefco-rundabordssamtal hölls i Oslo den 15 november. Finland representerades vid mötet av Nordiska rådets vice president Lulu Ranne och försvarsutskottets ordförande Antti Häkkänen. Syftet med mötet var att höra sakkunniga och utbyta åsikter om hur det nya säkerhetspolitiska läget kommer att påverka det nordiska samarbetet i framtiden. På mötet dryftades Nordefcos framtid och Nordens framtida roll i Nato.

I talarnas anföranden och under debatten upprepades några teman: Nordefcos betydelse ökar, eftersom hindren som berodde på ländernas olika säkerhetslösningar har undanröjts. Det nordiska samarbetet måste också utformas så att det passar in i Natos ramar, och de nordiska länderna har mycket gemensamt i försvarspolitiken, men länderna skiljer sig också åt till exempel i frågor som gäller försvarsindustrin.

BILAGA 1 Finlands delegation 1.1.–31.12.2022

Medlemmar

Valda medlemmar

Adlercreutz, Anders, sv (fr.o.m. 9.2)

Berg, Kim, sd

Gunell, Camilla, ÅSD

Honkasalo, Veronika, vänst

Juuso, Kaisa, saf (t.o.m. 8.2)

Kaleva, Atte, saml

Kinnunen, Mikko, cent

Lindholm, Mikael, C (fr.o.m. 9.11)

Purra, Riikka, saf

Rydman, Wille, saml (t.o.m. 22.6)

Strand, Joakim, sv (t.o.m. 8.2)

Tynkkynen, Sebastian, saf (fr.o.m. 9.2)

Alanko-Kahiluoto, Outi, gröna

Eriksson, Anders, ÅF (t.o.m. 9.11)

Heinäluoma, Eveliina, sd

Junnila, Vilhelm, saf

Järvinen, Heli, gröna

Kaunisto, Ville, saml

Kärnä, Mikko, cent

Ovaska, Jouni, cent

Ranne, Lulu, saf, viceordförande

Sirén, Saara-Sofia, saml (fr.o.m. 19.9)

Tuomioja, Erkki, sd, ordförande

Viljanen, Heidi, sd

Suppleanter

Adlercreutz, Anders, sv (t.o.m. 8.2)

Biaudet, Eva, sv (fr.o.m. 9.2)

Filatov, Tarja, sd

Holmström, Simon, Hl

Koskela, Jari, saf (t.o.m. 8.2)

Multala, Sari, saml (fr.o.m. 19.9)

Måtar, Marcus, ObS (fr.o.m. 9.11)

Petelius, Pirkka-Pekka, gröna

Reijonen, Minna, saf

Satonen, Arto, saml

Tynkkynen, Sebastian, saf (t.o.m. 8.2)

Vestman, Heikki, saml

Werning, Paula, sd

Aittakumpu, Pekka, cent

Eerola, Juho, saf (fr.o.m. 9.2)

Halla-aho, Jussi, saf (fr.o.m. 9.2)

Kivisaari, Pasi, cent

Kvarnström, Johan, sd

Mustajärvi, Markus, vänst

Nurminen, Ilmari, sd

Pitko, Jenni, gröna

Saramo, Jussi, vänst

Sirén, Saara-Sofia, saml (t.o.m. 16.9)

Valve, Wille, MSÅ (t.o.m. 9.11)

Wallinheimo, Sinuhe, saml

President

Tuomioja, Erkki, sd

Vicepresident

Ranne, Lulu, saf

Delegationens arbetsutskott

Tuomioja, Erkki, sd, ordförande

Ranne, Lulu, saf, viceordförande

Adlercreutz, Anders, sv (fr.o.m. 9.2)

Alanko-Kahiluoto, Outi, gröna

Eriksson, Anders, ÅF (t.o.m. 9.11)

Honkasalo, Veronika, vänst

Lindholm, Mikael, C (fr.o.m. 9.11)

Ovaska, Jouni, cent

Rydman, Wille, saml (t.o.m. 22.6)

Sirén, Saara-Sofia, saml (fr.o.m. 11.10)

Strand, Joakim, sv (t.o.m. 8.2)

Medlemmar i presidiet, utskott, kommittéer och arbetsgrupper**Presidiet**

Ovaska, Jouni, cent

Ranne, Lulu, saf

Rydman, Wille, saml (t.o.m. 22.6)

Tuomioja, Erkki, sd

Utskottet för kunskap och kultur i Norden

Alanko-Kahiluoto, Outi, gröna

Gunell, Camilla, ÅSD, ordförande

Honkasalo, Veronika, vänst

Kaunisto, Ville, saml

Kinnunen, Mikko, cent

Purra, Riikka, saf

Sirén, Saara-Sofia, saml (fr.o.m. 12.10)

Viljanen, Heidi, sd

Utskottet för ett hållbart Norden

Adlercreutz, Anders, sv (fr.o.m. 28.10)

Juuso, Kaisa, saf (t.o.m. 8.2)

Kaleva, Atte, saml (fr.o.m. 28.10)

Kärnä, Mikko, cent

Tynkkynen, Sebastian, saf (fr.o.m. 9.2)

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden

Adlercreutz, Anders, sv (9.2. – 18.3)

Eriksson, Anders, ÅF, ordförande (t.o.m. 9.11)

Heinäluoma, Eveliina, sd

Junnila, Vilhelm, saf

Lindholm, Mikael, C (fr.o.m. 9.11)

Strand, Joakim, sv (t.o.m. 8.2)

Utskottet för välfärd i Norden

Adlercreutz, Anders, sv (19.3. – 27.10)

Berg, Kim, sd

Järvinen, Heli, gröna

Kaleva, Atte, saml (t.o.m. 27.10)

Kontrollkommittén

Berg, Kim, sd (t.o.m. 1.3)

suppl. Kinnunen, Mikko, cent (t.o.m. 1.3)

Järvinen, Heli, gröna, viceordförande

Gränshindergruppen

Berg, Kim, sd (fr.o.m. 25.1)

Eriksson, Anders, ÅF, ordförande (25.1. - 9.11)

Järvinen, Heli, gröna

Ranne, Lulu, saf, ordförande (t.o.m. 24.1)

Arbetsgrupp för internationell strategi

Ranne, Lulu, saf, viceordförande

Tuomioja, Erkki, sd, ordförande

Arbetsgrupp för nordiska samarbetets framtid

Ranne, Lulu, saf, viceordförande

Tuomioja, Erkki, sd, ordförande

Nordiska kulturfondens styrelse

Gunell, Camilla, ÅSD

suppleant Valve, Wille, MSÅ (t.o.m. 9.11)

Honkasalo, Veronika, vänst

suppleant Viljanen, Heidi, sd

Nordiska Investeringsbankens kontrollkommitté

Järvinen, Heli, gröna (fr.o.m. 2.9)

Rydman, Wille, saml (t.o.m. 2.9)

BILAGA 2 Nordiska rådets rekommendationer 2022

Rekommendation 1/2022: Præsidiemforslag om nordisk civil krisberedskab (A 1898/PRE)

Nordisk råd rekommenderar de nordiska regeringarna

att rapportera hur rekommendationerna i Enestam-rapporten om nordiskt krisberedskap ska följas upp, inklusive

att ge samarbetsministrarna ansvar för det nordiska samarbetet inom civil krisberedskap.

att inrätta en nordisk nätverksenhet för civil krisberedskap.

att dela kunskap om samarbete mellan den offentliga, privata och frivilliga sektorn för civil krisberedskap.

att införa ett gemensamt nordiskt reseintyg.

att genomföra ett pilotprojekt för gemensam upphandling av vaccin.

att undersöka möjligheten till gemensamma beredskapslager.

att lyfta upp civil krisberedskap i Nordatlanten och den Arktiska regionen på den nordiska agendan.

att etablera ett permanent ministerråd för infrastruktur.

att modernisera lagstiftning och bilaterala avtal med tanke på hybridarbete över gränserna.

att trygga tillräcklig finansiering för nordiskt samarbete inom kultur-, forsknings, fritids- och ungdomssektorerna.

att stärka kunskaperna i nordiska språk.

Rekommendation 2/2022: Digitale krænkelser og trusler (A 1894/UVN)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at udarbejde en fælles nordisk strategi til bekæmpelse af digitale krænkelser og trusler.

Rekommendation 3/2022: Nordisk ministerråds samarbejdsprogram om integration (B 341/UVN)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at gennemføre samarbejdsprogrammet om integration 2022 - 2024, som det beskrives i udkast til ministerrådsforslag, samt med hensyntagen til udvalgets synspunkter.

Rekommendation 4/2022: Att erkänna digitala körkort inom Norden (A 1890/UVU)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att be de nordiske transportministrene tillate at de nordiske og baltiske landenes digitale førerkort brukes i hverandres land.

att utrede muligheten for et felles digitalt nordisk-baltisk førerkort.

Rekommendation 5/2022: Hållbar godstransport (A 1895/UVU)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska regeringarna

att samordne og avstemme sine nasjonale infrastrukturplaner for å fremme Norden som den mest integrerte og bærekraftige region i verden og å legge forholdene til rette for finansiering fra EUs program for å støtte infrastrukturinvesteringer på europeisk plan (CEF).

att utvikle en felles plan for bærekraftig godstransport med jernbane i den arktiske delen av fastlands Norden og virke for at den inngår i CEF- forordningen.

Rekommendation 6/2022: Nordiska åtgärder emot hundsmuggling (A 1877/UVU)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att de nationella ID-register på hundar som hålls i respektive nordiskt land ges möjlighet att samköras.

att verka för att Ryssland stryks från förteckningen av territorier och tredjeländer som anges i artikel 13 i förordning (EU) nr 576/2013.

att de nordiska länderna med inspiration från Norges rutiner stärker grunden för att få ta antikroppstester mot sjukdomar som rabies vid införsel av valpar klassade som handelsdjur vid gränsövergång.

Rekommendation 7/2022: Hästnäringen i Norden (A 1859/UVU)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att undersöka sätt att klarlägga hästnäringens betydelse i de nordiska länderna ved att analysera hästens mångfaldige samfunds nytta, att agera för att förebygga gränshinder samt att förstärka hästnäringen.

Rekommendation 8/2022: Nordisk ministerråds samarbidsprogram for social- og helsepolitik 2022 – 2024 (B 340/UVN)

Udvalget for Velfærd i Norden foreslår

at Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at gennemføre samarbejdsprogrammet for social- og helsepolitik 2022 – 2024, som det beskrives i udkast til ministerrådsforslag, samt med hensyntagen til udvalgets synspunkter.

Rekommendation 9/2022: En nordisk, digital plattform för betalningar (A 1897/UVU)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att arbeta för gemensamma, nordiska, digitala betalplattformar.

att arbeta för att samtliga nordiska länder ställer sig bakom idén om gemensamma nordiska, digitala betalplattformar.

att verka för ökad samsyn i hur tillsyn och övervakning ska bedrivas på den nordiska betalningsmarknaden.

Rekommendation 10/2022: Att fokusera på forskning och utnyttjande av alla hållbara energiformer som energikälla i Norden (A 1902/UVU)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att redogöra för hur teknikneutral forskning kring användningen av alla hållbara energiformer prioriteras i de nordiska länderna.

att redogöra för hur de nordiska länderna intensifierar den gröna omställningen av energisektorn med fokus på snabbare utveckling av hållbara energiformer.

att redogöra för hur energisamarbetet fungerar över landsgränserna i Norden.

att redogöra för respektive lands investeringar i grön omställning.

Rekommendation 11/2022: Ett studentutbytesprogram för vitryska studenter (A 1878/PRE)

Nordisk råd rekommenderer de nordiske regeringer

att påbörja ett studentutbytesprogram riktade till belarusiske studenter för åren 2023–26 för att stödja de demokratiska krafterna i Belarus.

att tillsammans med Nordiska ministerrådet koordinera genomförandet av programmet.

Rekommendation 12/2022: Nordisk ministerråds budget 2023 (B 339/PRE)

Nordisk råd rekommenderer Nordisk ministerråd

at godkende ministerrådsforslaget om Nordisk ministerråds budget 2023, som er inklusiv budgetkompromisset mellem Nordisk råd og Nordisk ministerråd på i alt 22,5 mio. DKK.

Rekommendation 13/2022: Forskningspolitisk redogörelse (A 1920/UKK)

Nordisk råd rekommenderer Nordisk ministerråd

att presentera en forskningspolitisk redogörelse med fokus på de nordiska forsknings-samarbetets prioriteringar och innehåll.

Rekommendation 14/2022: Venskabsskoler og venskaber mellem uddannelsesinstitutione (A 1880/UKK)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at arbejde med en konkretisering af rammerne for et nordisk samarbejde på undervisnings-området med særligt henblik på etablering af rammer for venskabsskoler og venskaber mellem nordiske uddannelsesinstitutioner til gavn for sammenhængskraften i Norden og den nordiske identitet.

Rekommendation 15/2022: Nordplus - Nytt programdokument 2023–2027 (B 343/UKK)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

att genomföra ministerrådsförslag om Nordplus 2023–2027.

Rekommendation 16/2022: Skabe nordisk center for musiktalenter (A 1889/UKK)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

att etablera ett Nordiskt center för musiktalanger.

Rekommendation 17/2022: Styrke det nordiske i læreruddannelsen (A 1892/UKK)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at styrke det nordiske i læreruddannelsen.

Rekommendation 18/2022: Framtidens cirkulära bibliotek (A 1901/UKK)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

att starta ett program för kunskapsutbyte mellan nordiska bibliotek och andra aktörer för främjandet av cirkulär ekonomi.

att leda högnivådiskussioner om behovet av cirkulär ekonomi som en del av det nordiska bibliotekets uppdrag.

Rekommendation 19/2022: Antirasistiska läroplaner (A 1908/UKK)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

att göra en kartläggning av hur ett antirasistiskt perspektiv är belyst i de nordiska ländernas läroplaner.

att göra en analys av och presentera goda exempel på metoder och verktyg som fungerar för att motverka rasism och främlingsfientlighet i skolan.

Rekommendation 20/2022: Estetiska injektioner och andra kirurgiska skönhetsingrepp (A 1903/UVN)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske regeringer

att utreda och samordna regler och lagstiftning i fråga om estetiska injektioner och andra kirurgiska skönhetsingrepp så att endast yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården får utföra estetiska injektioner för att stärka skyddet för individen.

Rekommendation 21/2022: Redusere antall barn og unge som vokser opp i vedvarende lavinntekt (A 1907/UVN)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å undersøke forholdene i de ulike nordiske landene og deres erfaringer med hva som har økt og hva som har redusert antall barn og unge som vokser opp i vedvarende lavinntekt samt undersøke og sammenligne, hvordan pandemien har påvirket børnefattigdom i Norden.

Rekommendation 22/2022: Nordiskt samarbete om postvirala sjukdomen long-covid (A 1910/UVN)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

att samordna nordisk medicinsk forskning och insatser att bekämpa sjukdomen long-covid med stöd av de kunskaper och erfarenheter som redan finns om andra postvirala sjukdomar.

att öka samarbetet kring behandling av long-covid inom Norden.

Rekommendation 23/2022: Certificeringsordning for bæredygtig turisme (A 1893/UVU)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

att indføre en certificeringsordning for bæredygtig turisme.

Rekommendation 24/2022: Certificering af bæredygtig turisme (A 1893/UVU)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske regeringer

att udarbejde et sammenhængende sæt af kriterier for bæredygtig turisme, der omfatter alle dele af turismesektoren med tilhørende konsekvensanalyse.

Rekommendation 25/2022: Elektrifiering av sjöfart och terminaler (A 1771/UVU)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

att öppna en dialog mellan de nordiska länderna samt alla Östersjöstaterna om en gemensam standard för elektrifiering av hamnarna i regionen samt om en skyldighet till fartygen om att använda landström och ge tillgång till laddström samt utveckla infrastruktur för utsläppsfria energibärare (som vätgas och ammoniak).

att jobba för att Norden skulle ha en gemensam vilja om att minska utsläpp i hamnar (och till sjöss, exempelvis gällande tanktömning till havs).

att jobba för att utveckla ett gemensamt miljöindex för sjöfart, (särskilt vad gäller kusttrafik och på kortare distanser), och att Norden harmoniserar miljöprofilen för avgifterna i hamnarna, (så att miljövänliga fartyg gynnas).

Rekommendation 26/2022: Nordiskt samarbete för bekämpning av invasiva arter (A 1912/UHN)

Nordisk råd rekommenderar Nordisk ministerråd

att styrka och systematisera samarbete för att förhindra introduktion, övervaka och bekämpa de invasive arter som rör sig över ländernas gränser, samt kundskaps- och erfarenhetsutbyte mellan de nordiska länderna om invasiva arter och deras bekämpning.

Rekommendation 27/2022: Nordiskt samarbete för bekämpning av invasiva arter (A 1912/UHN)

Nordisk råd rekommenderer de nordiske regeringer

att samarbejde med lodsejere om att gøre privat mark tilgængelig ved behov for statlige bekæmpningsgrupper med oppgift att bekämpa invasiva arter.

Rekommendation 28/2022: Gjøre Norden ledende i Europa på fangst, transport og lagring af CO2 (CCS) (A 1909/UHN)

Nordisk råd rekommenderer Nordisk ministerråd

at utvikle en nordisk CCS strategi/samarbeidsprogram med henblik på å gjøre Norden til ledende kompetanse-region på fangst, transport og lagring av CO2.

Rekommendation 29/2022: Gjøre Norden ledende i Europa på fangst, transport og lagring af CO2 (CCS) (A 1909/UHN)

Nordisk råd rekommenderer de nordiske regeringer

at sette i gang arbeidet med å kartlegge de nordiske landenes rammevilkår og teknologi-forutsetninger for å bli ledende innen fangst, transport og lagring av CO2. Dette for å skape best mulig samarbeid på teknologiområdet i Norden, noe som kan gi arbeidsplasser og forretningsmuligheter for de nordiske landene.

Rekommendation 30/2022: Oprettelse af nationale Ungeklimalråd (A 1917/UHN)

Nordisk råd rekommenderer de nordiske regeringer

at etablere nationale repræsentative ungeklimal- og biodiversitetsråd, der bygger på eksisterende strukturer, og som forpligter regeringen til at behandle forslag fra unge og konsultere unge i relevante beslutninger og initiativer omhandlende klimaog biodiversitet og tage ungeklimalrådets anbefalinger til overvejelse.

Rekommendation 31/2022: Nordisk ministerråds regnskabsaflæggelse (A 1900/PRE)

Nordisk råd rekommenderer, at Nordisk ministerråd

at fremadrettet udarbejder selvstændige regnskaber for henholdsvis

1) Nordisk ministerråds sekretariats drift

2) Nordisk ministerråds projektvirksomhed.

Rekommendation 32/2022: National forankring af det nordiske samarbejde (A 1914/PRE)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske regeringer

at initiere en fælles diskussion med Nordisk Råd om hvordan de nordiske lande i højere grad kan forpligte sig til at forankre det nordiske samarbejde.

Rekommendation 33/2022: Oprettelsen av et ministerråd for infrastruktur med ansvar for transport og digitalisering (A 1899/UVU)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at oprette et ministerråd for infrastruktur med ansvar for transport og digitalisering i Norden.

at transporter i Norden gennemføres på en mest mulig klimavenlig måde.

Rekommendation 34/2022: Justitisektorens samarbejdsprogram (B 342/UVN)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at gennemføre samarbejdsprogrammet for justitssektoren 2023 – 2024, som det beskrives i udkast til ministerrådsforslag, samt med hensyntagen til udvalgets synspunkter.

Rekommendation 35/2022: Å redegjøre for det hvordan urfolks rettigheder blir ivaretatt ved gruvedrift i områder der urfolk bor og arbeider (A 1921/UVU)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer

at redogöra hur urbefolkningens rättigheter tillvaratas vid mineralutvinning i de områden där urbefolkningen lever och verkar.

Rekommendation 36/2022: Program for funktionshindringsspørgsmål 2023–2027 (B 344/UVN)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre nordiskt program för samarbete om funktionshindersfrågor 2023 - 2027, som det beskrives i udkast til ministerrådsforslag, samt med hensyntagen til udvalgets synspunkter.

BILAGA 3 Finlands presidentskapsprogram i Nordiska rådet 2022

Ett hållbart Norden

Den nordiska välfärdsmodellen uppskattas allmänt som en av de nordiska ländernas viktigaste landvinningar. De nordiska länderna ligger i täten när det gäller olika välfärds- och lyckoindikatorer. Coronavirus-epidemin har dock förändrat världen och ställt de nordiska länderna inför nya utmaningar. I den här situationen testas också hållbarheten hos den nordiska modellen. Vi behöver en gemensam vision om vart världen är på väg och vilken del vi har i den, så att vi kan lösa gemensamma utmaningar som en gemensam front.

Under Finlands ordförandeskap firar vi Nordiska rådets 70-årsjubileum, vilket ger oss ett utmärkt tillfälle att tillsammans hitta arbetssätt som kunde göra det nordiska samarbetet mer effektivt och strategiskt.

Dessutom firar Helsingforsavtalet, som är viktigt för det nordiska samarbetet, sitt 60-årsjubileum under Finlands ordförandeskap. Samarbetsavtalet mellan Island, Norge, Sverige, Finland och Danmark undertecknades 23.3.1962, vilket firas som Nordens dag.

Ålands självstyre fyller 100 år 9.6.2022. Åland är ett autonomt, demilitariserat och officiellt svenskspråkigt landskap i Finland. Självstyrets jubileumsår kommer att uppmärksammas under Finlands ordförandeskap i Nordiska rådet.

Ett socialt och ekologiskt hållbart Norden

När det gäller inrikespolitiken har de nordiska länderna ansetts vara likartade i det hänseendet att alla har en hög skattenivå, omfattande offentliga tjänster och att alla länderna försöker hålla arbetslösheten så låg som möjligt. I den berömda nordiska välfärdsmodellen har medborgarna en hög levnadsstandard och en välorganiserad social trygghet.

Den nordiska välfärdsmodellen ger goda förutsättningar att ekologiskt, socialt och ekonomiskt utveckla Norden som en föregångare inom hållbar utveckling. Alla dimensioner i den hållbara utvecklingen måste vara i balans. Det betyder att också ekonomisk stabilitet är en förutsättning för en hållbar välfärdsmodell.

De nordiska ländernas ekonomier står inför nya utmaningar och i det läget sätts även den nordiska modellen på prov. Till utmaningarna hör ekonomisk osäkerhet, ökad ojämlikhet och försämrade försörjningskvot till följd av att befolkningen åldras. Vi vill göra en kritisk bedömning av ämnet och analysera den nordiska modellens nuvarande tillstånd och dess utmaningar. Vi måste öppna ta itu med de problem välfärdsmodellen står inför under 2020-talet. Förutsättningarna för den nordiska välfärdsmodellen måste säkras även i framtiden.

Pandemins konsekvenser har prövat de nordiska ekonomierna. Många företag har tvingats stänga sina dörrar och arbetslösheten har stigit kraftigt i alla nordiska länder, särskilt inom tjänstesektorn. Vi måste utreda vad vi tillsammans kan göra åt arbetslösheten, särskilt ungdomsarbetslösheten, och hur vi kan dela god nordisk praxis mer effektivt. Baserat på styrkan i våra avtalssamhällen kan vi i samarbete med arbetsmarknadsorganisationer och näringsliv på bästa sätt stödja och främja hållbar ekonomisk utveckling.

De viktigaste uppgifterna i det nordiska samarbetet är att dämpa klimatförändringen, att bekämpa förlusten av biologisk mångfald och att bygga ett grönt Norden. Det tar dock tid att genomföra hållbara gröna lösningar. Under Finlands ordförandeskap betonas vikten av cirkulär ekonomi, ett hållbart skogsbruk och skyddet av haven. I Norden är vi pionjärer inom grön teknik och vi bör satsa ännu mer på dessa områden.

De nordiska länderna delar en gemensam kulturgrund, långtgående jämlikhet samt respekt för individen, talkoanda och livlig föreningsverksamhet. Vi värnar om rättsstatsprincipen, vi ser det som viktigt att

medborgarna har förtroende för staten och vi har även i övrigt gemensamma värderingar. Det centrala är att tydliggöra det nordiska samarbetet och kommunicera det till medborgarna.

Den nordiska välfärdsmodellen är ett begrepp, men det saknas fortfarande en särskild verktygslåda för det nordiska samarbetet och för att göra dess prestationer kända. Genom att utveckla en exportprodukt av välfärdsmodellen och bygga upp en verktygslåda för det nordiska varumärket kan vi svara på önskemål som uttryckts runtom i världen.

Ett säkert Norden

Säkerhet är grunden och utgångspunkten för all välfärd. I dagens värld kan det förstås som fysisk säkerhet eller cybersäkerhet, och säkerheten kan hotas exempelvis av en global pandemi eller hybridpåverkan. Klimatförändringen inverkar på allt och alla, oavsett sektor. De nordiska länderna samarbetar redan nära på många säkerhetsområden, men samarbetet bör utvidgas och fördjupas. Nordiska rådet efterlyser ett starkt Norden där länderna är bättre gemensamt förberedda när pandemier och andra kriser slår till.

Fysisk säkerhet innebär proaktiv beredskap och en gemensam syn på försörjningsberedskapen. Coronapandemin har visat att vi fortfarande har mycket att göra här. Hanaholmen-initiativet måste utökas från samarbetet mellan Sverige och Finland till att omfatta alla nordiska länder. Samhällssäkerheten är viktig för Nordiska rådet och försörjningsberedskapen är ett tema som behöver behandlas mer ingående.

Under de senaste åren har vi haft flera allvarliga cyberattacker mot statliga institutioner och privatpersoner. Nordiska rådet måste medverka till att det tas fram en gemensam cybersäkerhetsstrategi och en tillhörande handlingsplan för Norden. Också de olika intressenterna inom sektorn bör aktivt delta i det förberedande arbetet.

Medborgarnas gränslösa Norden

Efter coronaepidemin måste vi återvända till ett gränslöst Norden så att människor och tjänster återigen kan röra sig fritt och obehindrat. Vi har en viktig uppgift i att fördjupa den nordiska integrationen och fokusera på att eliminera gränshinder.

Nya och effektiva verktyg måste tas i bruk för att undanröja gränshinder och främja rörligheten. Vi sätter målen för framtiden högt och föreslår en gemensam nordisk lägesbild och gemensamma plenarsammanträden för de nordiska regeringarna. I framtiden räcker det inte att länderna utarbetar egna nationella strategier inom olika områden, utan det krävs en plan för hur vi kan ta fram gemensamma nordiska strategier, eller åtminstone samråda med de andra länderna innan en nationell strategi utarbetas och godkänns. Dessutom bör den offentliga förvaltningens och tjänstemännens nordiska kontakter samt samarbetet mellan tjänstemän på alla nivåer byggas ut i enlighet med Helsingforsavtalets anda.

Sedan 1950-talet har det i Norden funnits ett naturligt samarbete på medborgarnivå. Informellt samarbete har sin plats och utöver de goda språkkunskaperna är de många nätverken viktiga i de nordiska länderna. Det nordiska kultursamarbetet har drabbats av både coronarestriktioner och nedskärningar i kulturanslagen. Efter coronarestriktionerna står vi vid ett vägskäl. Vi måste fortsätta på den välkända nordiska vägen i en anda av förtroende.

Det internationella Norden

Det som händer på andra håll i världen och utvecklingen av det geopolitiska läget inverkar på de nordiska länderna. Under ordförandeskapet uppdateras rådets internationella strategi. Det är viktigt att strategin är långsiktig och ger nordiskt mervärde. Vi konkurrerar inte med andra internationella organisationer om internationell synlighet, utan vi tillför nordiskt mervärde till de åtgärder vi prioriterar.

Statsministrarnas vision om Norden som världens mest hållbara och integrerade region 2030 är ett viktigt mål. Därför bör vi bygga upp ett strategiskt och långsiktigt nordiskt utrikespolitiskt samarbete och lägga ambitionsnivån för samarbetet högre än i Bjarnasons rapport. Den nordiska modellen har mejslats ut under lång tid. I enlighet med visionen bör vi ta fram enhetlig landsbild för Norden, den nordiska modellen, och utveckla modellen till en exportprodukt.

Ett framtidsorienterat Norden

När vi möts under ordförandeskapsårets jubileer kan vi gärna stanna upp och diskutera arbetssätt som gör det nordiska samarbetet mer effektivt och strategiskt. Samarbetet med Nordiska ministerrådet och de nordiska regeringarna måste intensifieras. Som små öppna exportekonomier är vi mycket beroende av den ekonomiska och maktpolitiska utvecklingen i världen. Vi anser det viktigt att Norden talar med en gemensam röst runt om i världen.

Vid EU:s framtidskonvent 2002 diskuterades EU:s framtid och snart är det dags för nya diskussioner. Ett nordiskt framtidskonvent har aldrig hållits. Frågan är viktig och det finns många skäl till att föra framtidsdiskussioner mellan regeringar och parlamentariker. Under ordförandeskapet kunde en framtidsdiskussion till exempel föras med statsministrarna vid plenarsammanträdet i oktober 2022. Det är angeläget att förtydliga rådets egen verksamhet och sätta upp långsiktiga strategiska mål samt att ta fram effektiva arbetssätt. Samarbetet särskilt med Nordiska ministerrådet och de nordiska regeringarna kommer att främjas.

BILAGA 4 Nordiska rådets priser 2022

Nordiska rådet utdelar varje år fem priser: litteraturpriset, filmpriset, musikpriset, miljöpriset och barn- och ungdomslitteraturpriset. Varje pris är på 300 000 danska kronor (ca. 40 000 euro).

Nordiska rådets priser bidrar till att synliggöra det täta nordiska kultursamarbetet. Syftet med kulturpriserna är att öka intresset för de nordiska ländernas litteratur, språk, musik och film. Miljöpriset belönar extraordinära insatser för det hållbara Norden. Nordiska rådets priser räknas till de mest prestigefyllda priserna i Norden och åtnjuter stor internationell erkänsla.

Den finska delegationen i Nordiska rådet var värd för prisutdelningen som ordnades i samband med Nordiska rådets session den 1 november 2022 i Musikhuset i Helsingfors. 2022 var ett jubileumsår för priserna då litteraturpriset fyllde 60 år och det var 20 år sedan filmpriset delades ut för första gången.

Nordiska rådets litteraturpris 2022

Den danska författaren Solvej Balle tilldelades Nordiska rådets litteraturpris 2022 för romanen "Om udregning af rumfang I, II och III" Litteraturpriset delades ut av republikens presidents maka, poet Jenni Haukio.

Nordiska rådets barn- och ungdomslitteraturpris 2022

Den grafiska romanen "Ubesvart anrop" av Nora Dåsnes från Norge tilldelades Nordiska rådets barn- och ungdomslitteraturpris 2022. Barn- och ungdomslitteraturpriset delades ut av Sophia Jansson, styrelseordförande för Moomin Characters Oy Ltd och brorsdotter till Tove Jansson.

Nordiska rådets filmpris 2022

Regissören och manusförfattaren Valdimar Jóhannsson, manusförfattaren Sjón och producenterna Hrönn Kristinsdóttir och Sara Nassim tilldelades Nordiska rådets filmpris 2022 för den isländska filmen "Lamm". Filmpriset delades ut av Finlands statsminister Sanna Marin.

Nordiska rådets musikpris 2022

Den svenska kompositören Karin Rehnqvist tilldelades Nordiska rådets musikpris 2022 för verket "Silent Earth". Musikpriset delades ut av förra årets musikprisvinnare, den färöiska artisten Eivør Pálsdóttir.

Nordiska rådets miljöpris 2022

Mariehamns stad på Åland tilldelades Nordiska rådets miljöpris 2022 för insatsen Nabbens våtmark. Miljöpriset delades ut av företaget RePacks verkställande direktör Petri Piirainen, vinnare av miljöpriset 2017.

NORDISKA RÅDET

Nordiska rådet grundades 1952. Rådet har 87 valda medlemmar från Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige, Färöarna, Grönland och Åland. Medlemmarna är indelade i ett presidium och fyra utskott. Ordförandeskapet alternerar mellan länderna. Den årliga ordinarie sessionen hålls i det land som har ordförandeskapet. Rådets beslut – rekommendationerna – sänds till Nordiska ministerrådet och regeringarna i de nordiska länderna, som beslutar hur de ska verkställas.

Presidiet ansvarar för övergripande politiska och administrativa frågor, budget, utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiska frågor. Fungerar som plenarförsamling mellan sessionerna. Leder rådets arbete och svarar för samordningen av arbetet i samråd med parlamenten och internationella organisationer.

Utskottet för kunskap och kultur i Norden arbetar med ämnen inom kultur, forskning och utbildning, grundskola och gymnasium, vuxenutbildning och folkupplysning. Idrott, språk, film och medier, allmän och mångfaldig konst och kultur, samt barn- och ungdomskultur hör också till arbetsområdena.

Utskottet för välfärd i Norden har fokus på den nordiska välfärdsmodellen och på agendan står ämnen som omsorg om barn, ungdom, funktionshindrade och äldre samt alkohol, narkotika och missbruksfrågor. Vidare handlar arbetet om jämställdhet, medborgarrättigheter, demokrati, mänskliga rättigheter, bekämpning av kriminalitet, integration, migration och flyktingar ursprungsfolkens villkor i Norden samt bostadspolitik.

Utskottet för ett hållbart Norden arbetar med ämnen som berör miljö- och naturskydd, naturresurser samt klimatfrågor så som konsekvenserna av klimatförändringar. Konsumenträttigheter, fiskeriförvaltning, jordbrukspolitik, livsmedel, atomsäkerhet, biologisk mångfald och hållbarhet är också ämnen och teman som behandlas.

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden arbetar med ämnen som handlar om arbetsmarknad och arbetsmiljö, näringsliv, handel och industri, energi, bekämpning av gränshinder, transport och transportsäkerhet. Därtill behandlas frågor inom finans- och ekonomisk politik, regionalpolitik, kommunikation och IT.

Kontrollkommittén utövar den parlamentariska kontrollen över verksamhet som finansieras med gemensamma nordiska medel.

Valkommittén förbereder val som ska förrättas i plenarförsamlingen.

Partigrupperna i Nordiska rådet

Sedan 1973 har rådets valda medlemmar kunnat bilda partigrupper. I en partigrupp måste det finnas minst fyra medlemmar som representerar minst två länder. Det finns också medlemmar som inte tillhör någon registrerad nordisk partigrupp. Det är presidiet som beslutar om reglerna för registrering av partigrupperna.

Det finns fem partigrupper i Nordiska rådet:

- Socialdemokratiska gruppen
- Mittengruppen
- Konservativa gruppen
- Nordisk grön vänster
- Nordisk frihet

Nordisk nytta är en central princip i det nordiska samarbetet. Utgångspunkterna är:

- att de gemensamma lösningarna har väsentligt positivare verkan jämfört med att samma projekt skulle ha genomförts nationellt, "tillsammans är vi starkare än var och en var för sig"
- att få synlighet för och stärka den nordiska samhörigheten
- att förbättra nordiskt kunnande och konkurrenskraft
- att stärka de nordiska ländernas inflytande internationellt

EDUSKUNTA
RIKSDAGEN